

ŽEMAIČIŲ MUZIEJUS „ALKA“, ARCHEOLOGIJOS SKYRIUS

Laimutė Valatkienė

VEMBUTŲ PILIAKALNIO (TELŠIŲ R.) APLINKOJE ATLIKTŲ
ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGOMŲJŲ TYRINĖJIMŲ 2003 M.

A T A S K A I T A

TELŠIAI
2007

TURINYS

IŽANGA	1
TYRINĖJIMŲ APRAŠYMAS	3
IŠVADOS	11
RADINIŲ SĄRAŠAS	12
ŽEMAITIJOS ŽEMĖLAPIO 1985 M. FRAGMENTAS	13
VEMBUTŲ PILIAKALNIO PRIEIGŲ SKLYPO PLANAS 2003 M.	14
VEMBUTŲ PILIAKALNIO IR JO APLINKOS PLANAS – SCHEMA (ORTOFOTO 1996 M.)	16
VEMBUTŲ PILIAKALNIO IR JO APLINKOS PLANAS – SCHEMA (TOPOGRAFIJA 1976 M.)	17
ŠURFŲ SITUACINIS PLANAS	18
SUTARTINIAI ŽENKLAI	19
ŠURFŲ HORIZONTŲ IR SIENELIŲ PJŪVIŲ BRĖŽINIAI	20
RADINIŲ PIEŠINIAI	46
FOTOILIUSTRACIJŲ SĄRAŠAS	51
FOTOILIUSTRACIJOS	52
LEIDIMAS VYKDYTI ARCHEOLOGINIUS TYRINĖJIMUS NR.100	64
LEIDIMAS VYKDYTI ARCHEOLOGINIUS TYRINĖJIMUS NR.0002	65
ARCHEOLOGINIŲ TYRINĖJIMŲ PROGRAMA	66

IŽANGA

2003 m. liepos mėn. 15 – 17 d. d. ir spalio 1 – 3 d. d. Žemaičių muziejus „Alka” surengė žvalgomąją archeologinę ekspediciją pagal programą „Telšių rajono Vembutų piliakalnio (Varnių sen., Telšių r.) aplinkos teritorijos, neįeinančios į paminklo ir jo apsauginės zonos ploto ribas, archeologiniai žvalgymai”. Ekspediciją paskatino surengti Žemaičių muziejaus „Alka” direktoriaus S. Kasparavičiaus vizualinių žvalgymų metu Vembutų – Vydmantų – Kulšiškių kaimuose sukaupti duomenys, kurie buvo skelbti spaudoje 2000 – 2003 m. laikotarpiu.¹

Archeologiniai tyrinėjimai buvo atlikti remiantis leidimu Nr.100 vykdyti archeologinius tyrimus, išduotu Kultūros vertybių apsaugos departamento 2003 07 21 Laimutės Valatkienės vardu. Tyrinėjimuose dalyvavo Žemaičių muziejaus „Alka” darbuotojai: direktorius S.Kasparavičius, archeologijos skyriaus vedėja D. Karalienė, archeologė L.Valatkienė (ekspedicijos vadovė), dailininkė D. Lukšienė, reporteris A. Jonušas. Taip pat: Varnių Motiejaus Valančiaus vidurinės mokyklos direktorius A. Juška, 12 kl. mokinys M. Knystautas, buv. Vydmantų septynmetės mokyklos mokytojas – pensininkas A. Purtokas. Kasimo darbus rankiniu būdu atliko Varnių regioninio parko samdytų darbininkų grupė.

Vembutų piliakalnis yra maždaug 2,5 km atstumu į ŠV nuo Lūksto ežero Š galo, 2 km atstumu į P nuo Bauželio senkapio, tyrinėto 2000 m., 8 km atstumu į PR nuo Tverų. Jis stovi bevardžio upelio (vietiniai gyventojai jį vadina Geruliuku), ištekančio iš Domanto pelkių, kairiajame krante. Upelio slėnio daubos juosia piliakalnį iš R, V ir Š pusių. Jų šlaitai statūs, ypač V ir Š pusėse.

Žmonių, gyvenusių šiose vietose pasakojimais², piliakalnis vadinamas Pile, o jo aplinka – Pilies dauba. Dauboje buvę labai daug didžiulių akmenų, ypač V pusėje, piliakalnio šlaite. Vykdamas melioraciją iš daubos daug akmenų buvę išvežta, žmonės ėmė juos statyboms, vežė ir antkapinių paminklų dirbtuvės. Pasikeitė ir gamtovaizdis: buvo numelioruotos pelkės, durpynai, išrauti krūmai.

Apie šią vietovę išliko legendų ir pasakojimų. Esą senovėje ant Vembutų piliakalnio stovėjusi pilis. Pilis buvusi didžiulė. Čia būdavo suvežami mokesčiai (duoklės) Žemaitijos valdovui. Čia buvo telkiama kariuomenė karams su užpuolikais, o užpuolus priešams į pilį rinkdavosi ir kariai, ir gyventojai su arkliais bei pašarais, slėpdavosi moterys su vaikais, seneliai ir ligoniai. Žemaičiai kariaudami su priešais, ant jų ritinę nuo kalno rąstus, daug priešų žūdavę. Savus žuvusiuosius žemaičiai laidoję Klemiškės kapukuose.

Žemaičiams padėdavę ir gamtos jėgos. Priešui bandant pulti pilį pakildavusi didelė audra ir išsiliejęs iš krantų Lūksto ežeras užtvindydavo viską aplinkui. Keliai ir takeliai vedantys į pilį, likdavo giliai po vandeniu, o pati pilis tapdavo nematoma ežero viduryje.

Piliakalnio skardyje ir dabar stovi didžiulis akmuo. Prie jo, giliai žemėje esančios geležinės durys vedančios į rūsį, kuriame suslėpti senovės ginklai.

Siekiant išsaugoti nuo privatizavimo piliakalnio papilio teritorijos žemių plotą, kuriame buvo numatyti archeologiniai žvalgymai, 2002 m. pradžioje „Alkos” muziejus kreipėsi į Varnių regioninio parko direkciją, prašydamas apie piliakalnį esančios teritorijos maždaug 50 ha plotą priskirti visuomenės poreikiams. Tuo reikalu Varnių regioninis parkas kreipėsi į LR Aplinkos ministeriją ir 2003 m. spalio 6d. LR aplinkos ministro įsakymu Nr.485 Vembutų kraštovaizdžio draustinyje 39 ha plotas patvirtintas kaip saugotina, archeologiniu požiūriu vertinga teritorija (dok. psl.14,15).

2003 m. surengus seniai planuotą archeologinę žvalgomąją ekspediciją, papilio teritorijoje į PV nuo Vembutų piliakalnio, Vembutų – Kulšiškių kaimų ribose buvo iškasta ir tyrinėta 13 šurfų. Jie buvo kasami įvairiose minėtos teritorijos vietose, pasirinktinai: bevardės kalvos pakraštyje, įkalnėje, lygumoje ir žemai esančioje dauboje, kuri, kaip spėjama, galėjusi būti gynybinio griovio dugnas.

Iš minėtų 13 šurfų Nr. 6, 7, 9 tyrinėjo Dalia Karalienė. Šurfai Nr.1 - 8 buvo tyrinėti liepos mėn., šurfai Nr. 9 – 13 - spalyje. Brėžinius ir piešinius darė D. Lukšienė, fotofiksaciją atliko D. Karalienė ir L. Valatkienė. Tyrinėjimų metu naudotasi įvairiais žemėtvarkininkų sudarytais planais, schemomis, kurie pridedami prie ataskaitos.

Žemiau pateikiami tyrinėtų šurfų aprašymai.

1) Laikršt. „Penktadienio žemaitis” . 2000 11 17; laikršt. „Draugas”. 2000 12 30; žrn. „Žemaičių žemė”. 2001, Nr.1; Kng. „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2000 metais”. V., 2002; laikršt. „Vakarų ekspresas”. 2003 10 28

2) Gyventojų V. Barkauskienės, R. Jogmino, A. Purtoke ir kt. prisiminimai

ŠURFAS Nr. 1

Kasamas kalvos, apaugusios medžiais ir krūmynais, šlaito pakraštyje, įkalnėje, už 160 m į PV nuo Vembutų piliakalnio. Čia žemės paviršius apaugęs miškožemiui būdinga augmenija (paparčiai, trilapės gervuogės, samanos ir kt.) Šurfo ilgis 2 m, plotis 1 m. Jo galai orientuoti ŠR - PV kryptimi. ŠR gale šurfas rėmėsi į didelį akmenį, kuris vėliau jį atidengus, savo dalimi įėjo į tiriamo ploto ribas. Akmens dydis ~ 36 x 48 x 65 cm.

Po viršutiniu žemių sluoksniu dengėsi maišyta, su medžių ir krūmynų šaknimis, priemolio žemė. Joje gausu mažų ir didesnių akmenukų ir akmenų, kurių, kasant giliau, vis daugėjo. Pasiekus šurfe 23 – 40 cm gylį nuo ž. p. atidengti akmenys labiau koncentravosi šurfo viduryje, apimdami maždaug 48 x 73 x 136 cm plotą (foto 1). Kokios nors akmenų išsidėstymo sistemos nepastebėta. Maišyto priemolio su šaknimis ir akmenimis sluoksnis šurfo ŠR dalyje tęsiasi iki 60 cm gylio, PV – iki 70 cm gylio. Po juo atsidengė moreninis priemolio gruntas. Nei kultūrinio sluoksnio, nei jokių radinių šurfe nepastebėta.

Fiksuoti šurfo horizontai h 20 ir 40 cm, ŠR ir PR sienelių pjūviai (brėž. 4-4)

ŠURFAS Nr. 2

Už 6,9 m į PV nuo šurfo Nr. 1, didžiulio, pusiau perskilusio akmens¹ tarpe, buvo atsimatuotas 2, 5m ilgio ir 1 m pločio aprašomasis šurfas. Jo galai orientuoti ŠV – PR kryptimi. Tiriamasis plotas įeina į miškingos šlaito dalies pakraštį. Šurfas suskirstytas kvadratais, kurie iš ŠV į PR žymimi skaitmenimis 1, 2, 3.

Paviršių dengė tokia pat miškožemio velėna, kurios sluoksnis 8 – 10 cm storio. Po juo atsidengė maišyta pilkšva, smėlinga, su šaknimis žemė. Jau 20 cm gylyje nuo ž. p. visame šurfe dengėsi įvairaus dydžio akmenys. Virš jų, prie šurfo Š sienos rasta perdegusi, trupanti puodo šukelė. Akmenų išsidėstyme kokios nors sistemos nepastebėta. Jie rieduliniai, tačiau keli pastebėti apskaldyti. Akmenų dydis nuo 5 x 8 x 8 cm iki 8 x 21 x 28 cm. Jie labiau koncentruojasi šurfo ŠR ir ŠV dalyje. Kv. 1, 25 cm gylyje nuo ž. p. prie akmenų išryškėjo peleninga dėmė su angliukais. Jos dydis ~ 18 x 22 cm, gylis 8 cm. Nuėmus dalį viršutinių akmenų, po jais rasta dar nedidelių, pavienių lipdytinės keramikos šukelių. Jų daugiau aptikta kv.1 – 2 ribose, arčiau šurfo ŠR sienos. Daugiau šukelių buvo randama sluoksnyje nuo 25 iki 42 cm gylio, matuojamo nuo ž. p. (foto 2, 3).

¹ Akmens dalis iš Š pusės yra 70 x 12 x 250 cm dydžio, iš P pusės - 43 x 60 x 195 cm. Išmatuota tik antžeminė akmenų dalis. Tarp abiejų akmens pusių 145 – 186 cm atstumo tarpas.

Tiriant šurfa gilyn tęsėsi vis tokia pat pilkšva, smėlinga, maišyta žemė, dengėsi pavieniai žemiau gulėję akmenys. Keramikos jau buvo randama labai mažai. Dalis jų apdegusi. Pažymėtina, kad tarp rastų keramikos fragmentų dalių jų sudarė vieno indo liekanos. Taip pat buvo rasti 2 apdege gyvulio kaulai.

Pasiekus šurfe 55 – 65 cm gylį nuo ž. p. dengėsi nejudinta smėlinga su priemoliu žemė. Galutinai šurfas užbaigtas tirti 76 – 80 cm gylyje nuo ž. p.

Atrodo, kad čia galėjo būti trumpalaikio postovio vieta, įrengta užuovėjoje tarp akmenų. Radiniai datuojami m. e. IV – VIII a. (Pav. 32, 33).

Fiksuota šurfo horizontai h 40 ir h 50 cm, bei ŠR ir ŠV sienelės pjūviai (brėž. 9-11).

ŠURFAS Nr.3

Atsimatuotas 12 m atstumu nuo šurfo Nr.1 į PR pusę. Jo dydis 1 x 1 m. Šurfas kasamas šlaito viršaus, įeinančio į lygumos masyvą, pakraštyje.

Žemės paviršių dengė 5 – 8 cm storio velėnos sluoksnis, po kuriuo gulėjo maišyta smėlio su priemoliu žemė. 40 cm gylyje nuo ž. p. rastas titnago skaldytinis, o šurfo V kampe – žiesto puodo sienelės nedidelis fragmentėlis. 48 – 60 cm gylyje nuo ž. p. šurfo Š dalyje dengėsi akmenys. Jie pavieniai, gulėjo ne viename aukštyje, kokios nors jų sudėjimo sistemos nepastebėta. Akmenų dydis nuo 3 x 3 x 5 cm iki 12 x 17 x 22 cm. Tarp jų, 50 cm gylyje nuo ž. p., rasta titnago skeltė be retušo žymių.

Nuėmus pavienius akmenis 60 cm gylyje atidengta stambaus akmens viršūnė, kurios dydis ~ 60 x 62 cm. Akmens tęsinys išėjo gilyn į smėlingo su priemoliu gruntą. Šurfas užbaigtas tirti pasiekus 76 – 95 cm.

Radiny – puodo šukelė datuojama IX - X a. po Kr. Fiksuota šurfo horizontas h 60 cm ir ŠR sienelės pjūvis (brėž. 12).

ŠURFAS Nr.4

Kasamas 7 m atstumu į PR nuo šurfo Nr.3, to paties šlaito viršuje. Šurfo ilgis 2,5 m, plotis 1 m, galai orientuoti ŠR – PV kryptimi, su nuolydžiu į PV pusę.

Žemės paviršių dengė 5 – 8 cm velėna, po kuria atsidengė smėlio su priemoliu maišyta žemė. 20 cm gylyje nuo ž. p. rasta nedidelė, stipriai aptrupėjus, atrodo lipdyto puodo šukelė ir tinko gabalėlis. 35 – 50 cm gylyje atidengti pavieniai akmenys, kurie labiau išsidėstę šurfo ŠV pakraštyje ir P kampe. Akmenys ~ 6 x 7 x 9 – 8 x 9 x 10 cm dydžio. Šurfo PV gale gulėjo didžiulis 53 x 68 x 70 cm dydžio akmuo, į kurį rėmėsi šurfo sienelė. Pasiekus 55 – 65 cm gylį nuo ž. p. maišyta žemė palaipsniui pereina į nejudintą grunto žemę. Dalis akmenų gulėjo ant grunto.

Daugiau radinių šurfe nerasta. Šukelė gali būti datuota IV – VIII a. po Kr. Šurfas užbaigtas tirti pasiekus 75 – 115 cm gylį nuo ž. p. Fiksuota šurfo horizontas h 70 cm ir ŠR, bei ŠV sienelių pjūviai (brėž. 13- 14).

ŠURFAS Nr.5.

Šis šurfas kasamas už 16 m į Š nuo šurfo Nr.1, kalvos viršuje, lygioje vietoje. Jo dydis 1 x 1 m. Paviršių dengė plonytė velėna, po kuria gulėjo lyg ir maišyta smėlio žemė. Joje – krūmynų šaknys, vietomis pastebėti keli pavieniai akmenys. Toks sluoksnis tęsiasi iki 36 – 40 cm gylio nuo ž. p. Čia nei kultūrinio sluoksnio, nei jokių radinių nepastebėta.

Pasiekus 70 cm gylį nuo ž. p., galutinai atidengus pilkšvą, su smėliu, nejudintą žemę, šurfas užbaigtas tirti. Fiksuota šurfo Š ir R sienelių pjūviai (brėž. 15).

ŠURFAS Nr. 6

Iškastas įkalnėje, medžiais ir krūmais apaugusioje vietoje, 32 m atstumu į PV nuo šurfo Nr. 2. Žemės paviršius buvo nelygus, jis kiek žemėjo ŠV kryptimi. Šurfas Nr. 2 buvo kasamas greta labai stambaus akmens, kurio antžeminės dalies dydis - 2,16 m x 1,55 m x 1,12 m (foto 4). Šiaurės rytų šurfo sienelė rėmėsi į minėtąjį akmenį. Šurfo dydis 1 x 2 m, bendras gylis 32 cm (matuojant nuo šurfo ŠV sienelės, 48 - 56 cm (matuojant nuo šurfo PR sienelės). Jis iškastas 75° ŠR - 225° PR kryptimi. Brėžinyje fiksuotos šurfo PR ir PV sienelės (pav. 16).

Žemės paviršiuje buvo 6 – 10 cm storio velėnos sluoksnelis. Po juo visame šurfo plote dengėsi smėlinga, paviršiuje kiek tamsesnė, gilinant šviesesnė – pilkšvai gelsva žemė. Rasta keletas pavienių smulkių ir vidutinio dydžio akmenų. Akmenys – natūralūs rieduliai, dengėsi įvairiame gylyje: 8 cm, 17 cm, 28 cm, 30 cm, 48 cm gylyje. Vienas stambus akmuo, kurio dydis 70 cm x 72 cm x 30 cm, atsidengė šurfo PR gale, 29 cm gylyje, išlindęs iš šurfo PR sienelės. Jis nusitęsė už šurfo PR sienelės ribų. Jokios minėtųjų akmenų išdėstymo sistemos nepastebėta (pav. 17 , foto 5). Kasant buvo aptinkama stambių medžio šaknų, nes greta šurfo ŠR sienelės, prie pat minėtojo labai stambaus akmens augo didelis medis (drebulė). Pilkšvai gelsva, smėlinga žemė dengėsi iki 30 – 45 cm gylio. Giliau pasirodė grynas gelsvas smėlis – nejudintas gruntas. Archeologinę vertę turinčio kultūrinio sluoksnio ir radinių šiame šurfe nerasta.

ŠURFAS Nr. 7

Šurfas, kurio dydis 1 x 2,50 m, buvo kasamas daubos (foto 6) tarp dviejų šlaitų dugne. Jis orientuotas R – V kryptimi. Brėžinyje fiksuojamos šurfo Š ir V sienelės (pav.19).

Žemės paviršius buvo lygus. Po viršutiniu velėniniu, 8 – 13 cm storio sluoksniu dengėsi tamsi žemė su daugybe vidutinio ir smulkesnio dydžio akmenų. Išsistinis akmenų išklojimas atsidengė visame šurfo plote, matuojant (pav.18) nuo žemės paviršiaus, 18 – 25 cm gylyje (foto 7, 8). Šurfo V gale buvo atliktas pjūvis – nuo V sienelės kasama 50 cm pločio juosta (foto 9). Likęs šurfo plotas buvo nekasamas, Varnių regioninio parko direkcijos prašymu paliekamas atidengtas akmenų išklojimas. Atlikus pjūvį paaiškėjo, kad akmenų išklojimo sluoksnio storis siekė 44 – 47 cm. Akmenys – natūralūs rieduliai ir nuoskalos, daugiau smulkūs. Jų dydžiai : 12 x 8 x 9 cm, 14 x 10 x 6 cm, 14 x 9 x 4 cm, 25 x 12 x 3 cm, 20 x 23 x 4 cm, 5 x 7 x 4 cm, 13 x 8 x 5 cm, 12 x 7 x 6 cm, 15 x 16 x 6 cm, 25 x 18 x 8 cm, 9 x 6 x 5 cm, 11 x 10 x 8 cm. Po akmenimis dengėsi pilkšva, peleninga, su smulkiais degėsiiais žemė. Šios maišytos pelenų žemės sluoksnio storis buvo 16 – 28 cm. Po peleninga žeme, 96 cm gylyje, pasirodė šviesus, gelsvas smėlis – nejudintas gruntas. Radinių nerasta.

ŠURFAS Nr. 8

Atsimatuotas už 75 m į V nuo šurfo Nr.6. Jis 4 m ilgio, 1 m pločio, galai orientuoti ŠR – PV kryptimi. Šurfas suskirstytas 1 x 1 m dydžio kvadratais, kurie žymėti skaičiais 1 – 4, pradedant jų numeraciją ŠR gale. Šurfo PV galas rėmėsi į didžiulį akmenį, esantį už šurfo ribos. Vėliau paaiškėjo jo dydis: 106 cm aukščio, 100 cm pločio ir 130 cm storio. Žemutinė jo dalis nuėjo gilyn į smėlingą grunto žemę.

Kasamo ploto paviršių dengė velėninis, su medžių ir krūmokšnių šaknimis, sluoksnis, kurio storis 10 – 20 cm. Žemiau jo atsidengė smėlinga žemė, į kurią taip pat nusitęsė šaknys. 34 cm gylyje nuo ž. p. šurfo PV dalyje atidengta didžiulio akmens, pastebėto jau 21 cm gylyje, viršūnė. Jo dalis išėjo už tiriamo ploto ribų Š kryptimi, todėl kv 3 – 4 plotas pratęsiamas 50 cm pločiu į Š pusę. Atkasus šį akmenį paaiškėjo, kad jo viršaus plokštuma yra 90 x 90 cm dydžio, žemutinė jo dalis nusitęsia gilyn į smėlio gruntą.

Smėlinga, su medžių šaknimis žemė šurfe tęsėsi iki 54 cm gylio nuo ž. p., o aplinkui minėtą didį akmenį atsidengė įvairių dydžių (stambesni) akmenys. Jie gulėjo ne vienodame aukštyje, ant smėlingos žemės grunto ir taip pat jungėsi su šurfo PV galą rėmusiu didžiuliu akmeniu. Akmenų dydžiai ~ 9 x 11 x 18; 11 x 11 x 21; 20 x 22 x 40; 18 x 23 x 43 cm ir pan. Vieni iš akmenų rėmėsi į jų viduryje esantį didį akmenį, kiti išsidėstę vienas nuo kito 15 – 46 cm atstumo tarpais. Tarp akmenų, vietomis, pastebėta ir mažų akmenų.

Priešingame šurfo gale akmenų nepastebėta. 35 cm gylyje nuo ž. p. pasiektas nejudinto smėlio gruntas. Šurfas užbaigtas tirti pasiekus 45 – 80 cm gylį. Jokio kultūrinio sluoksnio, bei radinių nepastebėta. Fiksuota šurfo horizontas h 76 cm ir ŠR, bei PR sienelių pjūviai (brėž. 20-24).

ŠURFAS Nr. 9

Šurfas Nr. 9 buvo kasamas jau minėtoje dauboje, 43,8 m atstumu į V nuo šurfo Nr. 7. Šurfo Nr. 9 dydis 1 x 2,50 m, gylis 1 m. Jis iškastas 260° V – 80° R kryptimi. Brėžinyje fiksuojamos šurfo Š ir R sienelės (pav. 23).

Žemės paviršius buvo nelygus, jis žemėjo V kryptimi. Kasant nuo žemės paviršiaus dengėsi pilkšvai rusva, su medžių šaknimis žemė. Po minėta žeme atsidengė pilkos, peleningos, maišytos su degėsiukais žemės sluoksnis. Šurfo V gale minėta žemė atsidengė 30 cm gylyje, o R gale – 60 cm gylyje. Šio sluoksnio storis buvo 30 – 40 cm. Kasant šurfą dengėsi smulkesnių ir vidutinio dydžio pavienių akmenų (daugiau šurfo R dalyje). Akmenys buvo aptinkami įvairiame (20 – 70 cm) gylyje. Jų dydžiai įvairūs: 12 x 8 x 9 cm, 14 x 10 x 6 cm, 20 x 23 x 4 cm, 24 x 13 x 5 cm, 11 x 7 x 6 cm, 21 x 15 x 4 cm, 11 x 8 x 5 cm. Jokios akmenų išdėstymo sistemos nepastebėta.

Degėsinga, tamsi žemė pradėjo dengtis 65 cm gylyje, tik pačiame šurfo R gale (pav. 22). Šioje vietoje žemė buvo pilna smulkių degėsių, o šurfo V dalyje, minėtame gylyje, dengėsi minkšta, pilkšvos spalvos, maišyta su pelenais žemė. Gilinant prie pat šurfo R sienelės, 67 – 80 cm gylyje, pastebėta juodos, degėsingos žemės dėmė, kuri ypač išryškėjo šurfo R sienelėje. Paaikėjo, kad tai degėsinga, dubens formos duobė, kurios skersmuo viršuje 45 cm, joje sluoksnio storis 8 – 12 cm. Dugno skersmuo – 24 cm. Minkšta, peleninga, vietomis maišyta tik su pavieniais smulkiais degėsiukais žemė buvo kasama visame šurfo plote. Vakariniame šurfo gale ji dengėsi iki 60 cm gylio, o R šurfo dalyje iki 84 cm gylio. Po minėta žeme pradėjo dengtis nejudintos žemės gruntas – šviesiai gelsvas priemolis. Radinių šurfe visai nerasta.

ŠURFAS Nr. 10

Šis šurfas atsimituotas 43,6 m atstumu į R nuo šurfo Nr.1. Jo ilgis 3 m, plotis 1 m, galai orientuoti R – V kryptimi. Šurfas kasamas palei šlaitą, apaugusį krūmynais ir medžiais, 16 m atstumu į P nuo jo.

Žemė, kurioje kasamas šis, o taip pat ir Nr.11 šurfai, seniau priklausė Ivancevičiui, caro armijos pulkininkui, kuris išėjęs į atsargą ir gavęs 35 desentinus žemės čia apsigyveno, pasistatė malūną. Vėliau jo ūkis ir žemė atiteko jo žentui Čerbai.

Tiriamo šurfo paviršių dengė vešli velėna, po kuria gulėjo 20 – 28 cm storio dirvožemio sluoksnis. 30 – 35 cm gylyje nuo ž. p. atsidengė šviesoka

smėlio su priemoliu žemė, kurios aukštutiniuose sluoksniuose buvo pastebėta mažų ir kiek didesnių akmenų. Jų dydis ~ nuo 2 x 3 x 6 cm iki 7 x 9 x 12 cm. Akmenys pavieniai, gulėjo sluoksnyje, kuriame jokių žmogaus veiklos požymių nepastebėta. 25 – 35 cm gylyje nuo ž. p. atsidengė nejudinta priemolio su smėliu žemė, o pasiekus 38 – 45 cm gylį šūrfas užbaigtas tirti.

Jokių radinių čia nebuvo rasta. Fiksuota šurfo horizontas h 25 ir R, bei Š sienelių pjūviai (brėž. 14-15 foto 10, 11).

ŠURFAS Nr.11

Jis kasamas 36 m atstumu į R nuo šurfo Nr.10, lygumoje, palei šlaitą, 15 m atstumu į P nuo jo. Šurfo ilgis 3 m, plotis 1m, galai orientuoti R – V kryptimi.

Po velėna, jau 10 – 12 cm gylyje nuo ž. p., prie šurfo P sienelės dengėsi didokas akmuo, kurio tęsinys ėjo gilyn. Vėliau, jį atkasus paaiškėjo dydis: 11 x 16 cm, gulėjo 38 cm gylyje, grunto žemėje.

Maišytos žemės sluoksnyje (dirvožemyje), kurio storis siekė 25 – 30 cm buvo pastebėta tik keletas mažesnio, vidutinio ir kiek didesnio dydžio akmenų. Žemiau jo dengėsi smėlinga priemolio žemė. 30 – 43 cm gylyje nuo ž. p. atsidengė akmenys, kurių gausiau pastebėta šurfo V dalyje ir pagal Š sieną. Akmenų dydis nuo 4 x 5 x 6 cm iki 11 x 15 x 20 cm. Dalis jų gulėjo ant grunto, skirtingame aukštyje. Kokios nors akmenų išdėstymo sistemos nepastebėta. Šūrfas užbaigtas tirti 44 – 50 cm gylyje nuo ž. p., galutinai pasiekus nejudintą priemolio gruną.

Jokių senesnio kultūrinio sluoksniu pėdsakų čia nepastebėta, radinių nerasta. Fiksuotas šurfo horizontas h 40 cm ir R, bei Š sienelių pjūviai (brėž. 26,27), (foto 12, 13).

ŠURFAS Nr. 12

Jis už 24,2 m į ŠV nuo šurfo Nr.2. Kasamas miškingo ploto pakraštyje, įkalnėje, palei šlaitą, nuo kurio 9 m atstumas. Šurfo ilgis 3 m, plotis 1,2 m, galai orientuoti R – V kryptimi.

Kasamo ploto paviršių dengė skurdi miškožemio velėna, po kuria gulėjo tamsoka maišyta žemė, pilna krūmynų ir medžių šaknų. Pastarojo sluoksniu storis 35 – 50 cm.

34 cm gylyje nuo ž. p., prie šurfo Š sienelės dengėsi didokas akmuo, kurio tęsinys išėjo už šurfo ribų gilyn ir į Š pusę. Taip pat, maišytų žemių sluoksnyje dengėsi ir kiti, įvairaus dydžio akmenys, gulėję ne vienodame aukštyje. Jų daugiau buvo šurfo PR dalyje ir ties viduriu, P pusėje. Akmenų dydis siekė nuo 4 x 5 x 7 cm iki 14 x 18 x 21 cm.

36 cm gylyje nuo ž. p. šurfo R gale, prie akmenų pastebėta keletas smulkių angliukų. Kiek žemiau, 42 cm gylyje, tarp 3 stambesnių akmenų rastas molinio lipdytinio puodo viršaus pakraščio fragmentas (pav.35). Jis gulėjo 42

cm atstumu nuo šurfo R sienos ir 40 cm atstumu nuo Š sienos. Minėta trijų akmenų grupelė sudarė lyg mažą puslankį. Tie akmenys gulėjo ne vienodame aukštyje: vienas 35 – 50 cm gylyje nuo ž. p., du – ant smėlingo priemolio grunto. Akmenų dydis 10 x 14 x 17; 14 x 16 x 20; 14 x 20 x 26 cm. Prie jų iš P pusės jungėsi ir kiti akmenys, atsidengę 50 – 60 cm gylyje nuo ž. p.

Priemolio gruntas šurfe jau dengėsi 35 – 50 cm gylyje nuo ž. p. Galutinai jis buvo pasiektas 50 – 70 cm gylyje, šurfas užbaigtas tirti. Fiksuotas šurfo horizontas h 45 cm ir R, bei Š sienelių pjūviai (brėž. 28, 29).

Radinyš – lipdytinė puodo šukė datuojama IV – VIII a. po Kr.

ŠURFAS Nr.13

Jis kasamas medžiais apaugusioje dauboje, kuri yra ~ už 95 – 100 m į P nuo kalvos pakraščio, prie kurio buvo kasti šurfai Nr.10, 11 ir už 24 m į V nuo daubos R galo. Šurfo ilgis 4 m, plotis 1 m, galai orientuoti P – Š kryptimi. Jis suskirstytas 1 kv. m dydžio kvadratais, kurie iš PV į ŠR žymėti skaičiais 1 – 4.

Šurfo paviršių dengė reta drėgnų, pavėsingų daubos vietų, augmenija. Žemiau dengėsi tamsoka, vietomis kiek durpinga žemė, kurioje gausu medžių ir krūmynų šaknų. Šurfo ŠR gale, paviršiuje matėsi nežymiai iškilusio, stambaus akmens paviršiaus dalis ant kurio ir toliau atidengtam plote, 10 – 20 cm gylyje nuo ž. p. dengėsi akmenys, užpildę beveik visą kv. 3 – 4 plotą. Akmenys gulėjo įvairiuose gyliuose, vieni ant kitų. Ir tai buvo ne grindinys, o kokias tai akmenų sancaupa (telkinys). Akmenų dydis įvairus: 3 x 4 x 6; 4 x 4 x 7; 6 x 6 x 8; 4 x 8 x 9; 5 x 6 x 9; 7 x 9 x 13; 8 x 12 x 16; 8 x 12 x 18 cm ir pan. Akmenys rieduliniai, tik keletas jų pastebėti skelti. Nuo aprašytų akmenų į P už 40 – 70 cm, kv. 1 – 2 ribose gulėjo keletas, netaisyklinga eilute išsidėsčiusių akmenų, gulėjusių ne vienodame gylyje (12 – 20 cm nuo ž. p.). Jie išėjo už šurfo ribų ŠR kryptimi. Akmenų dydis nuo 3 x 4 x 8 cm iki 4 x 7 x 13 cm.

Tiriant gilyn nuo paviršiaus buvo nuimti smulkesnieji ir kiek didesni akmenys, tuo pačiu atidengtas ir minėto stambaus akmens, esančio šurfo ŠR gale, paviršius. Akmuo didelis, jo tęsinys užpildė visą šurfo ŠR galą ir tęsėsi į gylį. Atidengtos akmens viršaus plokštumos dydis 73 x 90 cm. Apie šį akmenį gilyn nebekasta, toliau tiriama kv. 1 – 3 dalis.

Pasiekus 30 cm gylį nuo ž. p. akmenų sankrova kv. 3 – 4 dalyje sumažėjo. Akmenys buvo dėti 3 – 4 sluoksniais. Muziejaus direktoriaus S. Kasparavičiaus prašymu, žemutinis akmenų sluoksnis kv. 3 - 4 paliktas nenuimtas, kaip akmenų klojinys būsimai apžiūrai.

Šurfo tyrimas toliau tęsiamas kv. 1 – 2 ribose. Čia gilyn tęsėsi tamsoka žemė. 30 cm gylyje nuo ž. p., kv.1 viduryje atsidengė smėlingų sąnašų sluoksnis, nusitęsęs į šurfo PR pakraštį ir išėjęs už jo ribų. Šio sluoksnio storis ~ 5 – 15 cm. Pasiekus 45 cm gylį nuo ž. p. kv. 2 daroma pakopa – tiriama giliau tik P jo dalis. Po tamsesnių žemių sluoksniu dengėsi pilkšva nejudinta žemė. Pasiekus 60 cm gylį nuo ž. p. kv.2 darbas užbaigtas, tyrimas toliau tęsėsi tik kv.1 plote, kuriame, tame pat gylyje, buvo pastebėta kita smėlingų sąnašų

dėmė, nusitęsusi už šurfo PV sienelės ribų. Čia smėlinga žemė buvo užpildžiusi 13 cm gylio įdubą.

70 cm gylyje nuo ž. p. kv.1 vėl išryškėjo dar kita smėlio sąnašos dėmė. Jos dydis 50 x 70 cm, smėlingo sluoksnio storis 5 – 8 cm. Dėmė išėjo už tiriamo ploto ribų P kryptimi. Po smėlinga žeme, 75 cm gylyje nuo ž. p. atsidengė tamsi žemė. Šio sluoksnio storis siekė 20 – 35 cm. Jokio kultūrinio palikimo pėdsakų jame nepastebėta. 85 – 90 cm gylyje nuo ž. p. dėmė dengtis priemolio gruntas. Jį pasiekus šurfas užbaigtas tirti 95 – 98 cm gylyje. Fiksuoti šurfo horizontai I – h 25 cm, II – 40 cm ir PR, bei PV sienelių pjūviai (brėž. 30, 31, foto 14, 15, 16).

IŠVADOS

2003 m. archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų metu Vembutų papilio teritorijoje buvo iškasta 13 žvalgomųjų, skirtingų dydžių (nuo 1 x 1 iki 1 x 4 m) šurftų, ištyrinėtas bendras 35,4 kv. m plotas.

Senojo kultūrinio palikimo pėdsakų aptikta tik 2, 3, 4, 7, 9, 12 šurfluose. Aiškiau susiformavusių kultūrinių sluoksnių požymių pastebėta nedaug. Juos sudaro buvusių ugniaviečių liekanos - peleninga su smulkiais degėsiais žemė, pavieniai maži anglių fragmentėliai, akmenų klojiniai ir rasti negausūs radiniai – lipdyta ir žiesta keramika, titnago skaldytinis ir skeltis.

Nors tyrinėjimų medžiaga negausi, bet ji rodo, kad žvalgytoje papilio teritorijos dalyje yra senosios praeities kultūros palikimo pėdsakų. Rastosios lipdytinių puodų šukės gali būti datuojamos IV – VIII a. po Kr. laikotarpiu.

Siekiant išaiškinti platesnę Vembutų piliakalnio aplinkos istorinę praeitį, sistemingi archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai turėtų būti tęsiami, ieškant intensyvesnio apgyvendinimo (gyvenviečių) vietų, to meto laidosenos paminklų.

2003 m. archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų Vembutų papilio teritorijoje planai, brėžiniai, fotonegatyvai, radiniai ir ataskaita yra saugomi Žemaičių muziejaus „Alka“ archeologijos skyriuje. Kasinėjimų ataskaitos kopijos perduotos Kultūros paveldo departamentui, Istorijos instituto Archeologijos skyriui ir Kultūros paveldo departamento Telšių teritoriniam padaliniui.

Archeologės

 Laimutė Valatkienė

 Dalia Karalienė

Vembutų piliakalnio aplinkoje 2003 m. rastų radinių
SĄRAŠAS

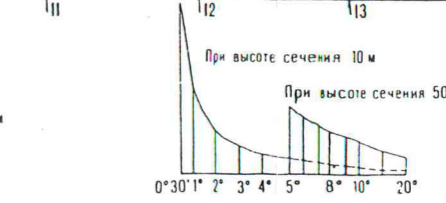
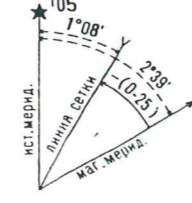
1. PUODO molinio, lipdyto viršaus pakraščio fragmentas, pilkšvai rudos spalvos, grubaus lipdymo. Viršaus briaunelė apvalinta. Molio masė rupi, su stambiau grūsto granito priemaišomis. Stovis geras. Storis 0,8 cm. Rasta šurfe Nr.2, h 30 cm. ŽMA GEK Inv. Nr.36.423 / 1
2. PUODO molinio, žiesto sienelės fragmentas, išorėje gelsvos spalvos, vidaus pusė juosva. Išorėje įrėžta linija. Molio masė su smulkiai grūsto granito priemaišomis. Stovis geras. Storis 0,6 cm. Rasta šurfe Nr.2, h 35 cm. ŽMA GEK Inv. Nr.36.423 / 2
3. PUODO molinio, lipdyto viršaus pakraščio fragmentas, juosvos spalvos. Viršaus briaunelė pastorinta, apvalinta, išlinkusi į išorę. Indo išorės faktūroje ryškūs sausos žolės gniūžte nubraukymo pėdsakai. Molio masė rupi, kristališka, su grūsto granito priemaišomis. Stovis: šukė aptrupėjusi. Storis 0,6 – 1 cm. Rasta šurfe Nr.2, h 35 cm. ŽMA GEK Inv. Nr.36.423 / 3
4. PUODO molinio, lipdyto sienelės fragmentas, išorėje šviesiai rudos spalvos, vidaus pusė juosva. Šukės išorė ir vidus štrichuoti. Molio masė rupi, kristališka, su stambiau grūsto granito priemaiša. Stovis: suklijuota iš 3 fragmentų. Storis 0,8 – 1 cm. Rasta šurfe Nr.2, h 23 – 40 cm. ŽMA GEK Inv. Nr.36.423 / 4
5. PUODO molinio, žiesto sienelės fragmentas, gelsvos spalvos. Išorėje su ryškiomis įgilintomis juostelėmis. Molio masė rupi, akyta, su grūsto granito priemaišomis. Stovis geras. Storis 0,8 cm. Rasta šurfe Nr.3, h 40 cm. ŽMA GEK Inv. Nr. 36.423 / 5
6. PUODO molinio, lipdyto viršaus pakraščio fragmentas, masyvus. Išorė rudos spalvos, vidaus pusė juosva, paviršiaus faktūra grublėta. Grublėtumą paryškina molio masėje esančios stambiai grūsto granito priemaišos. Molio masė kristališka, rupi. Stovis: suklijuota iš 2 dalių, viršaus pakraštys aptrupėjęs. Storis 1,1 – 1,4 cm. Rasta šurfe Nr.12, h 42 cm. ŽMA GEK Inv. Nr.36.423 / 6
7. PUODO molinio, žiesto sienelės fragmentas juodos spalvos. Išorėje, ties viduriu žiedimo metu padarytos 2 įgilintos linijos. Molio masė rupi, kristališka, su stambiau grūsto granito priemaišomis. Stovis: pajuodusi. Storis 1 – 1,3 cm. Rasta 2000 10 21 prie upelio (nuo šurfo Nr.1 į ŠR), kur buvo atkasamas didelis nuvirtęs akmuo. ŽMA GEK Inv. Nr.36.423 / 7
8. PUODO molinio, lipdyto sienelės fragmentas juodos spalvos. Paviršius lygus, tik nežymiai štrichuotas. Molio masė kristališka, rupi, su stambiau grūsto granito priemaišomis. Stovis: pakraščiai aptrupėję, vidus pridegęs. Storis 1 cm. Rasta 2003 09 mėn. upelyje, Šv pusėje nuo šurfo Nr.5 leidžiantis šlaitu tiesiai žemyn. Neinventorinta

Šifruota: titnago skaldytinis ir skeltė
keramika
tinkas

Iš viso šifruota 23 vnt. radinių

Склонение на 1986 г. восточное 2°39' (0-44). Среднее сближение меридианов восточное 1°08' (0-19). При прикладывании буссоли (компас) к вертикальным линиям координатной сетки среднее отклонение магнитной стрелки восточное 1°31' (0-25). Годовое изменение склонения восточное 0°01' (0-00). Поправка в дирекционный угол при переходе к магнитному азимуту минус (0-25).
 Примечание. В скобках показаны деления угломера (одно деление угломера = 3,6').

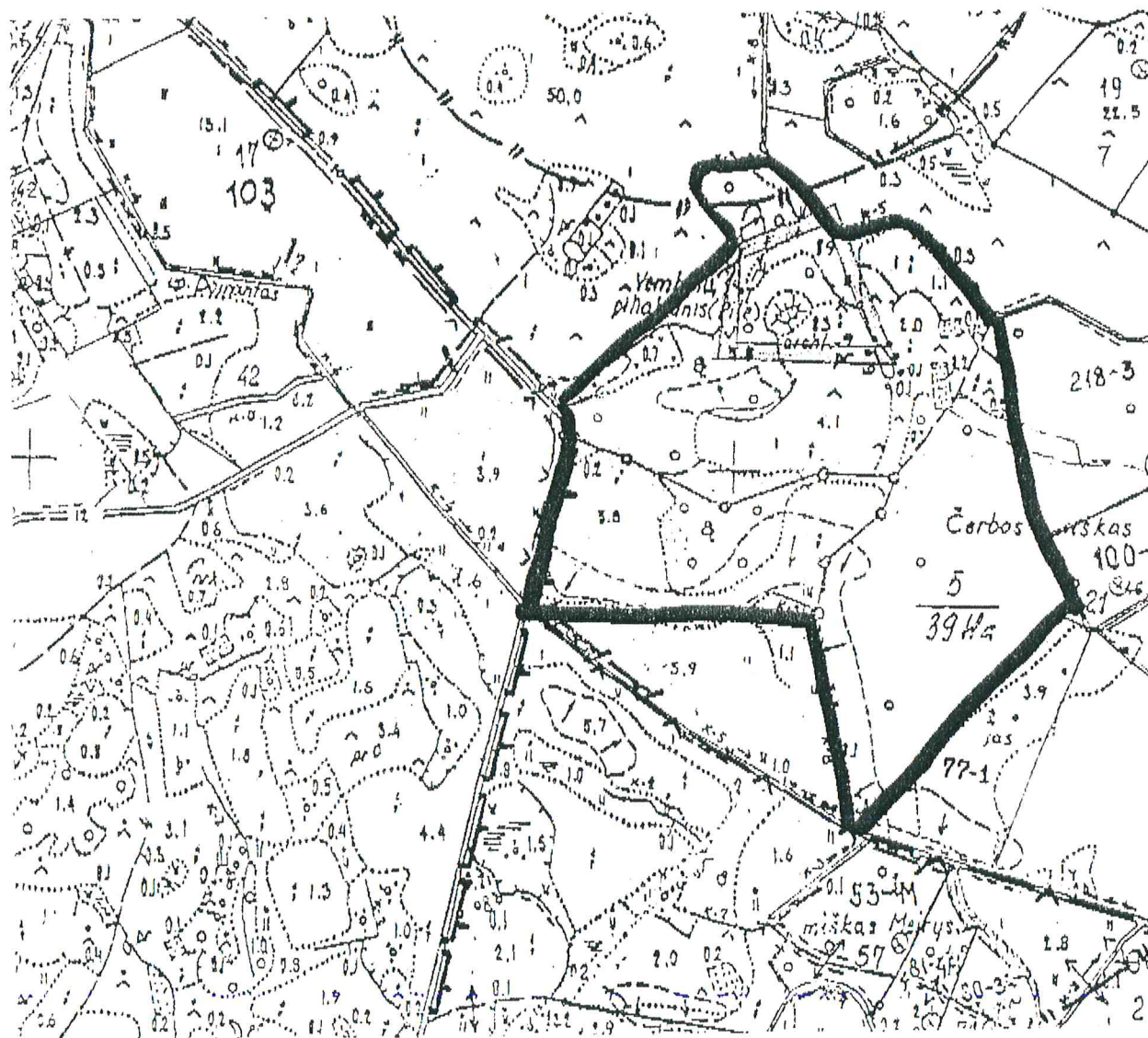
Составлено по материалам съемки 1949 г.
 Исправлено по аэроснимкам и обследовано на местности в 1985 г.

Число жителей в населенных пунктах
 указано в тысячах

VEMBŪTŲ KRAŠTOVAIZDŽIO DRAUSTINIS
VEMBŪTŲ PILIAKALNIO PRIEIGOS
Sklypo planas M 1: 10000
Telšių rajonas Varnių seniūnija
Vembūtų kaimas

Priedas Nr.

TVIRTINU:
Aplinkos ministras

Suderinta:
Telšių rajono meras

Suderinta:
Telšių apskrities viršininkas

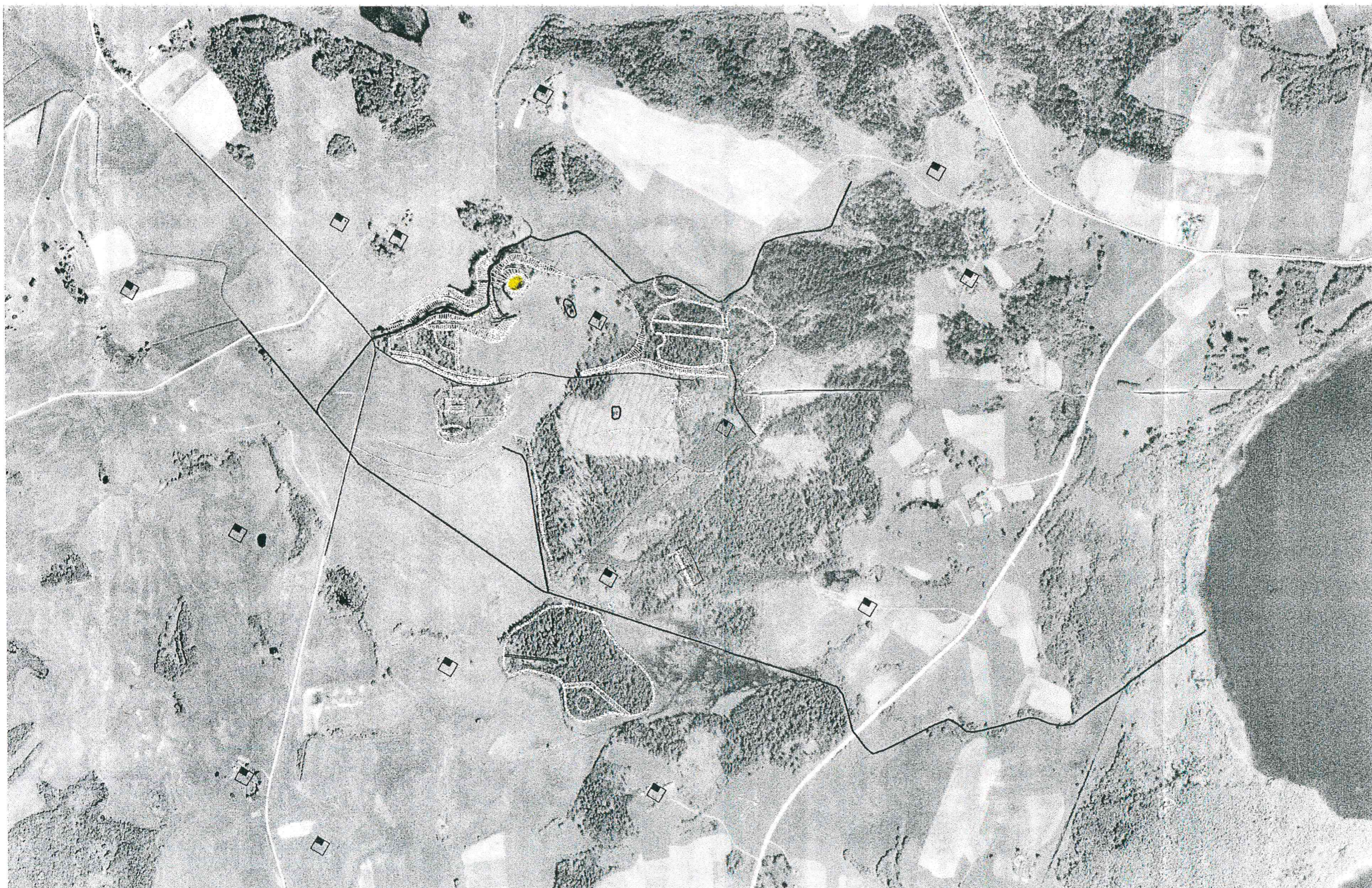
PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2003 m. spalio 6 d. įsakymu Nr 485

ARCHEOLOGINIŲ POŽIŪRIŲ VERTINGŲ TERITORIJŲ, ESANČIŲ
VALSTYBINIUOSE PARKUOSE IR VALSTYBINIUOSE DRAUSTINIUOSE,
SĄRAŠAS

8.	Varnių regioninis parkas		
8.1.	Telšių apskritis	Vembūtų piliakalnio prieigos	39,0
	Telšių rajono savivaldybė	Vembūtų k., Varnių seniūnija	
8.2.	Telšių apskritis	Zdoniškės dvarininkų kapavietės –	0,40
	Telšių rajono savivaldybė	koplyčios teritorija	
		Zdoniškės k., Varnių seniūnija	

VEMBUTŲ PILIAKALNIS IR JO APLINKA

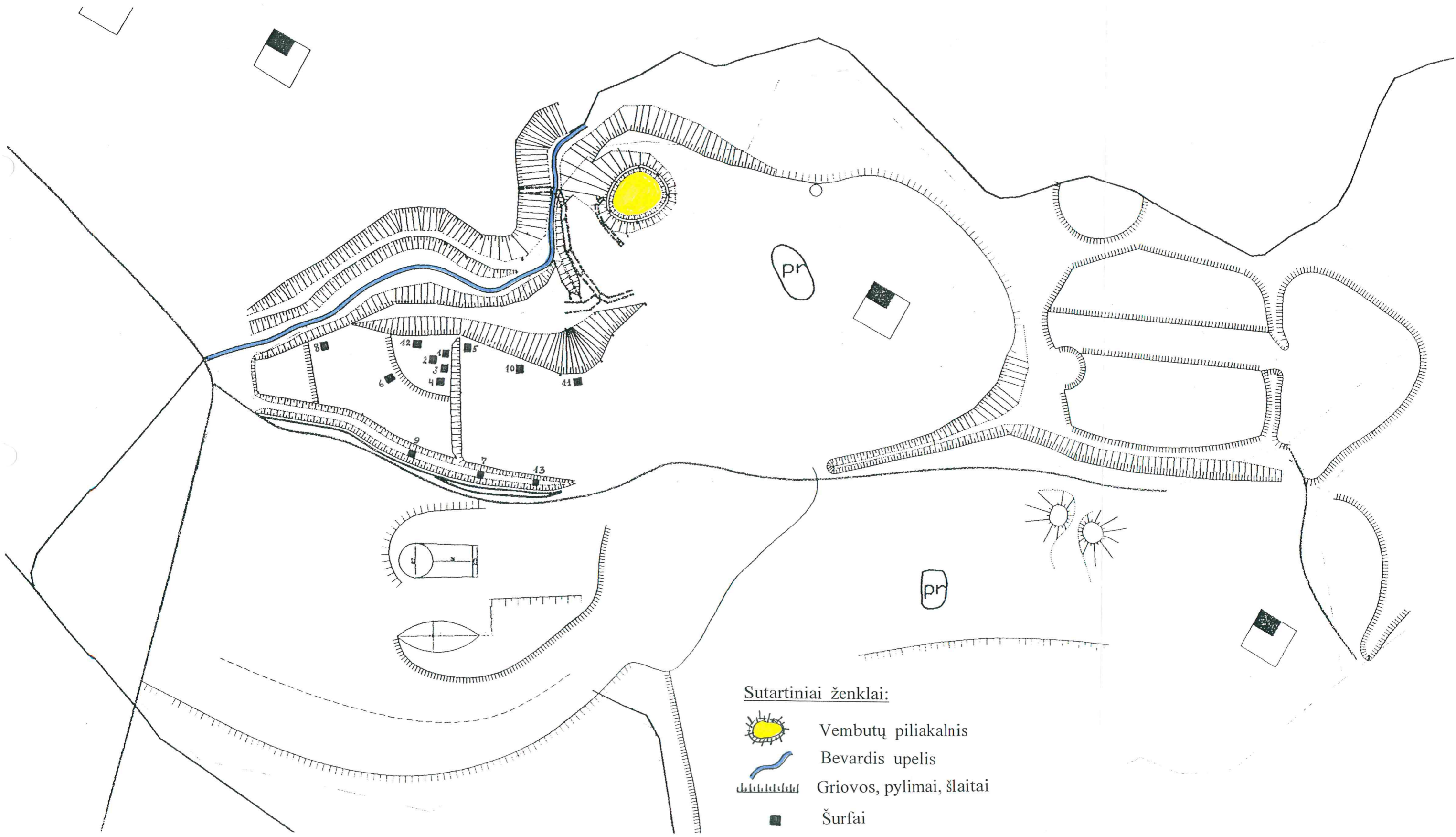
M 1:10000

Planą-schemą sudarė: S. Jucevičius
Plano-schemos pagrindas-ortofoto
nuotrauka M 1:10000 (1996m.)

● Piliakalnis

ŠURFŲ SITUACINIS PLANAS

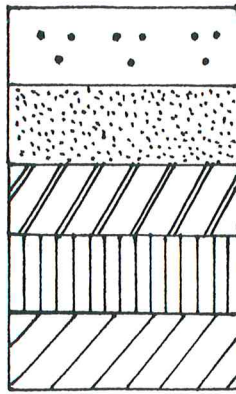
(PLANO - SCHEMAS PADIDINTOJE DALYJE, KURIOJE ATLIKTI ARCH. ŽVALGYMAI)

Sutartiniai ženklai:

- Vembutų piliakalnis
- Bevardis upelis
- Griovos, pylimai, šlaitai
- Šurfai

SUTARTINIAI ŽENKLAI

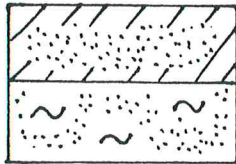

ŽVYRAS

SMĖLIS

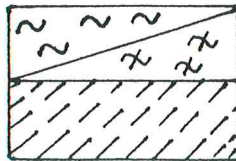
PILKA ŽEMĖ

JUODA ŽEMĖ

TAMSI, MAIŠYTA
ŽEMĖ

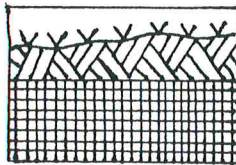
SMĖLINGA ŽEMĖ

PRIEMOLIS

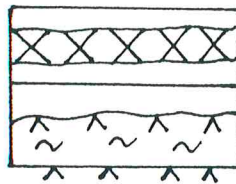

MOLIS, ŠLYNAS

DIRVOŽEMIS

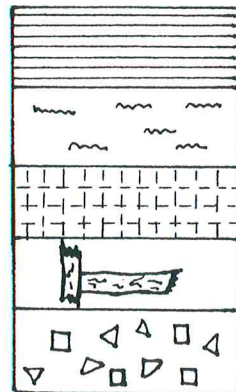
VELĖNA, VELĖNINIS
SLUOKSNIS

PURVAS

ASFALTAS

NEJUDINTAS GRUNTAS

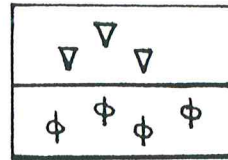
BETONAS

PELENAI

BETONAS, CEMENTAS

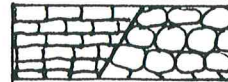
MEDIENOS LIEKANOS

STATYBINĖS GRIUVENOS

PLYTGALIAI

MEDŽIŲ ŠARNYS

PLYTŲ, ARMENŲ MŪRAS

ŠALIGATVIS

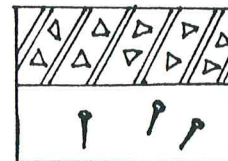
KERAMIKA

STIKLO ŠUKĖS

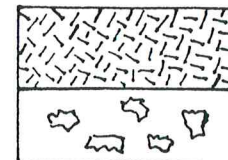
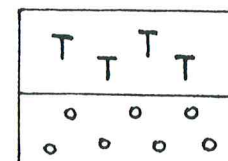

GYVULIŲ KAULAI

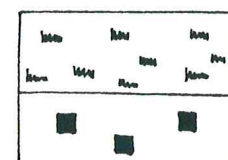
SKALDA

VINYS

BUITINĖS
ŠIUKŠLĖS, ATLIKOS

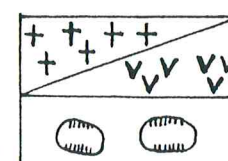
MOLIO

TINKAS

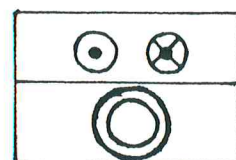
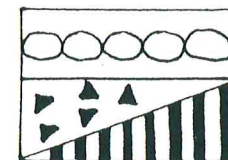

DEGĖSIAI

STAMBŪS DEGĖSIAI

KALKĖS, KALKIŲ
UŽPYLIMAS

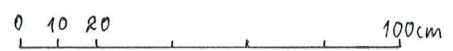
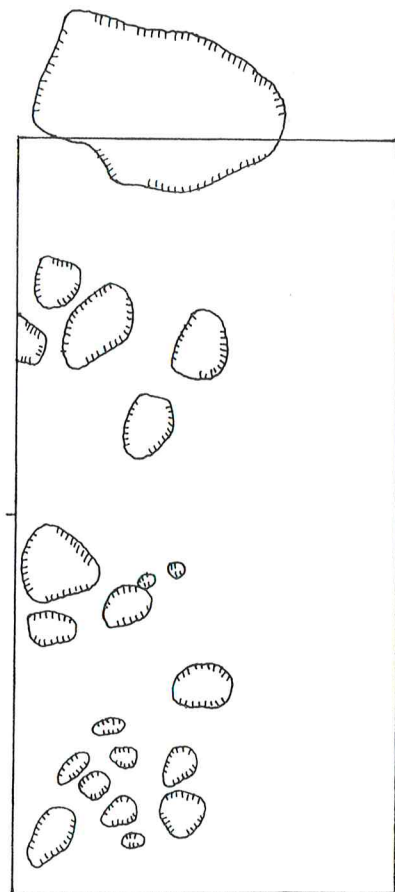
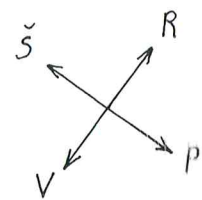
ARMENYS

ELEKTROS IR TELEFONO
KABELIAIVANDENTIEKIO,
KANALIZACIJOS VAMZDŽIAI

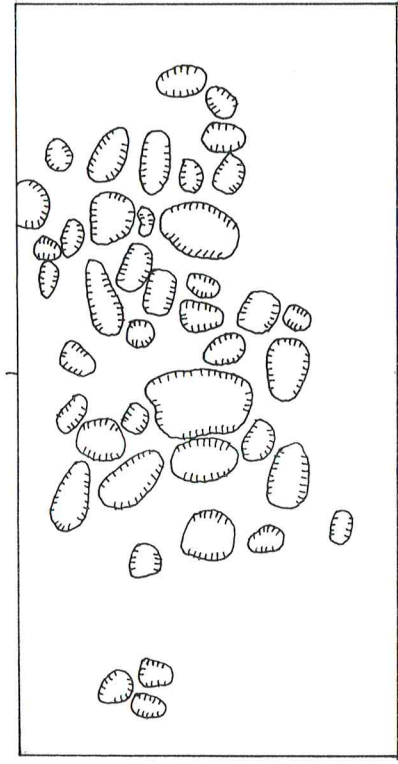
ARMENŲ GRINDINYS

ŠLAKAS, ŠLAKO
UŽPYLIMAS

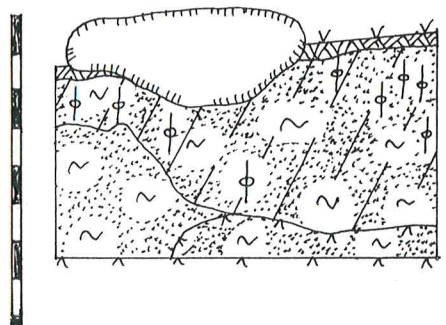
ŠURFO NR. 1 HORIZONTALAS (H 20 cm)

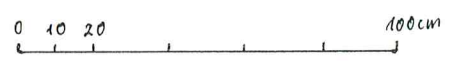
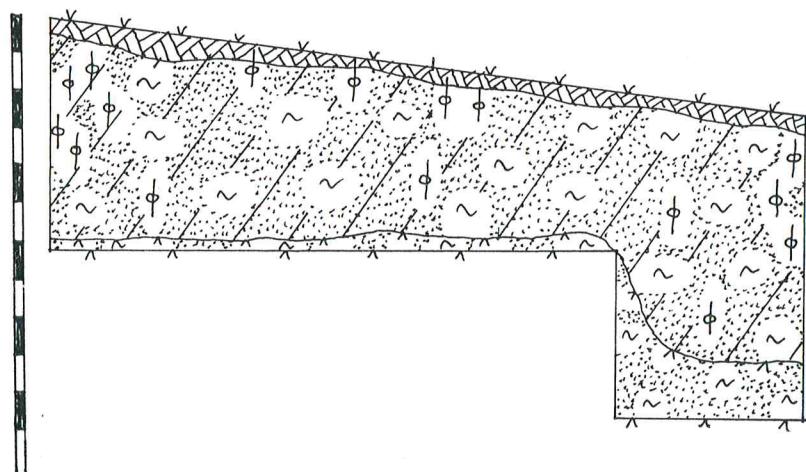
ŠURFO NR. 1 HORIZONTALAS (H 40 cm)

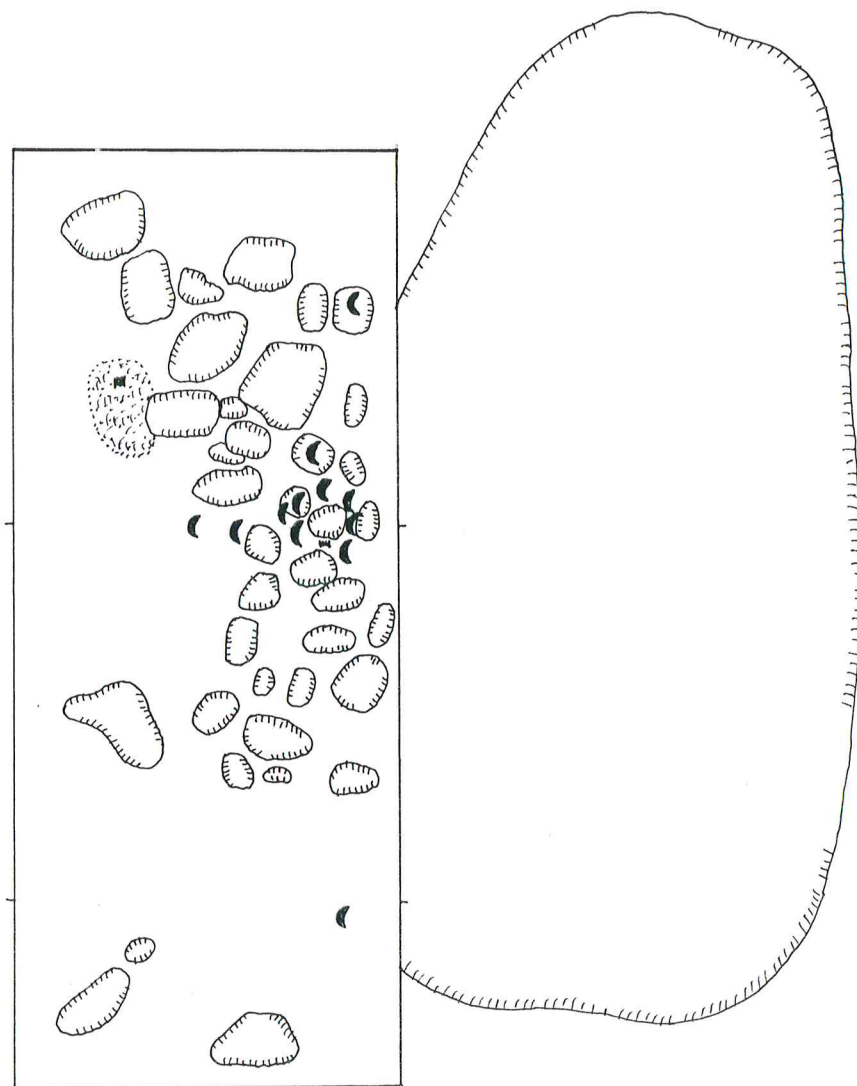
ŠURFO NR.1 ŠR SIENEĻĒS PJŪVIS

ŠURFO NR.1 PR SIENEĻĒS PJŪVIS

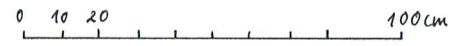
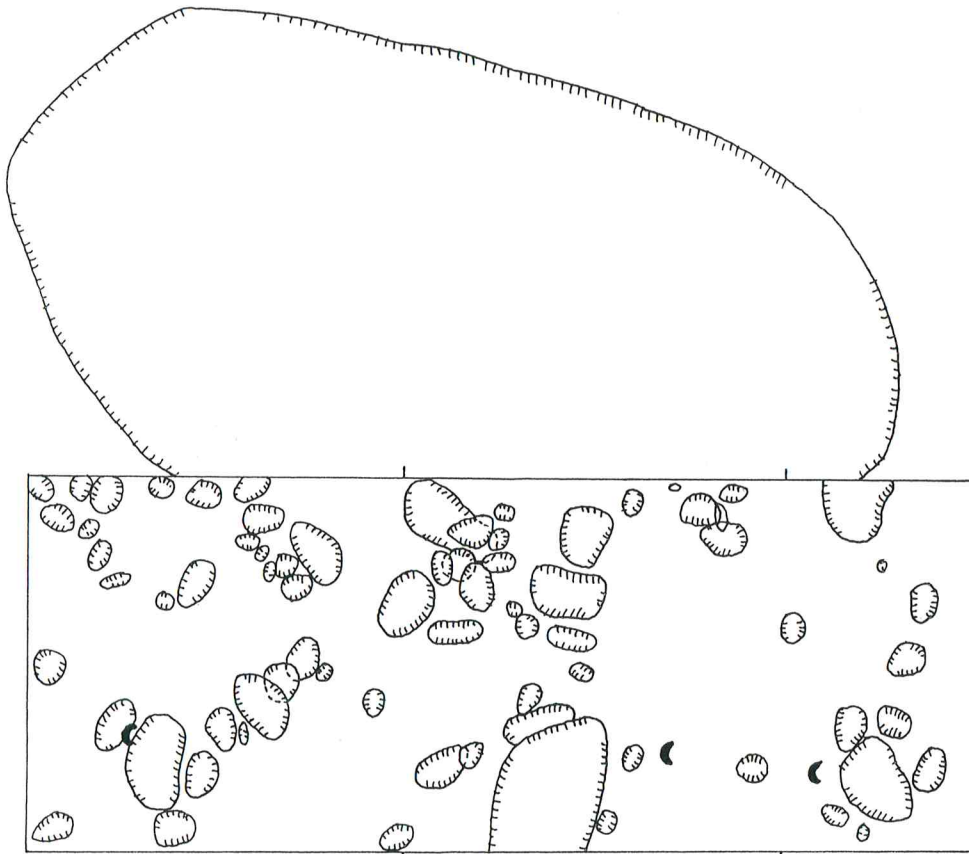
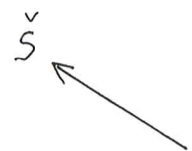

ŠURFO NR. 2 HORIZONTALAS (H 20 – 40 cm)

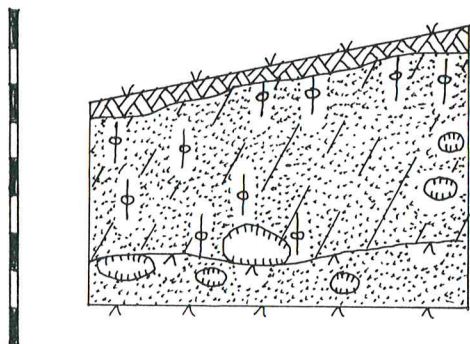

0 10 20 100cm

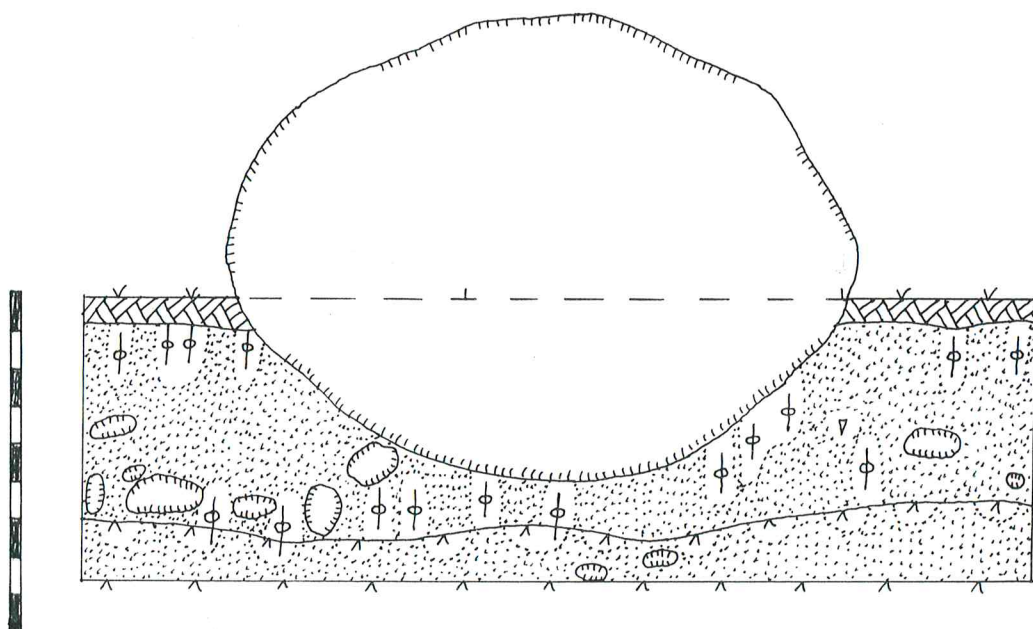
ŠURFO NR. 2 HORIZONTALAS (H 40 – 55 cm)

ŠURFO NR. 2 ŠV SIENELĒS PJŪVIS

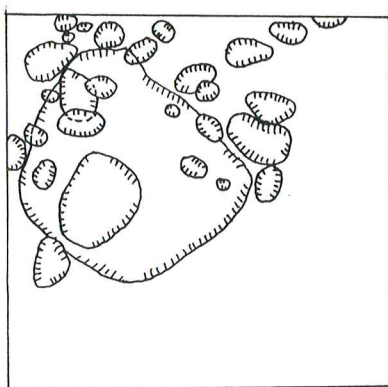
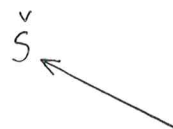

ŠURFO NR. 2 ŠR SIENELĒS PJŪVIS

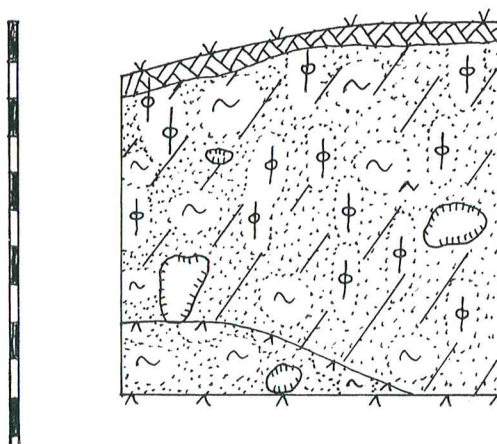

0 10 20 100cm

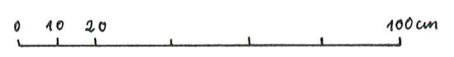
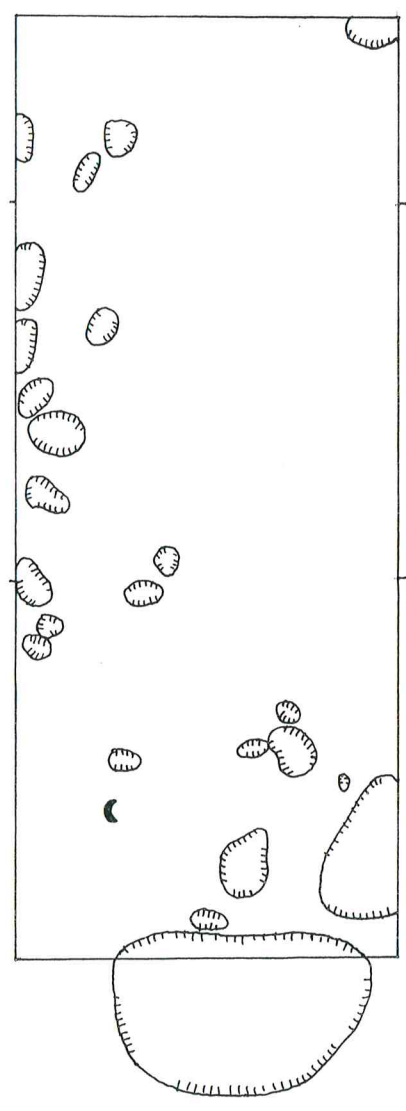
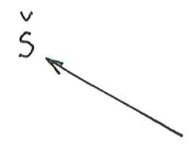
ŠURFO NR. 3 HORIZONTAS (H 60 cm)

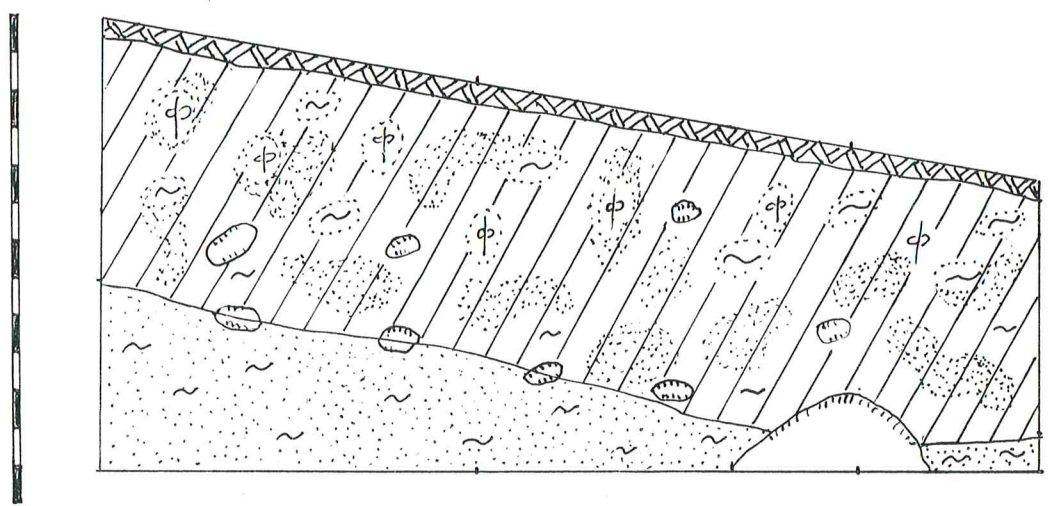
ŠURFO NR. 3 ŠR SIENELĒS PJŪVIS

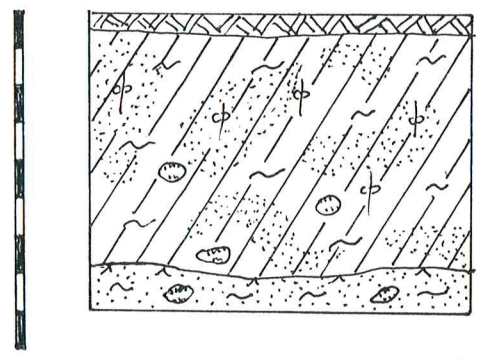
ŠURFO NR. 4 HORIZONTALAS (H 70 cm)

ŠURFO NR. 4 ŠV SIENELĒS PJŪVIS

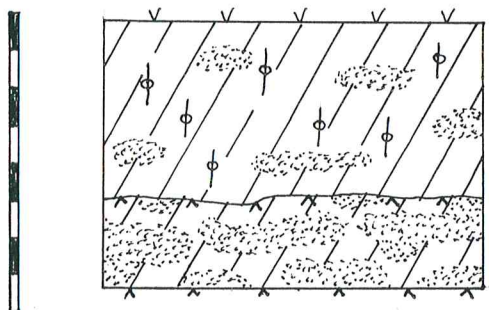

ŠURFO NR. 4 ŠR SIENELĒS PJŪVIS

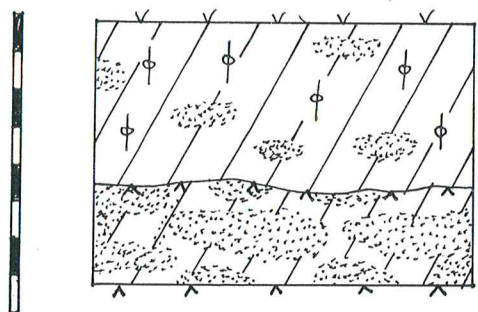

0 10 20 100 cm

ŠURFO NR. 5 R SIENELĒS PJŪVIS

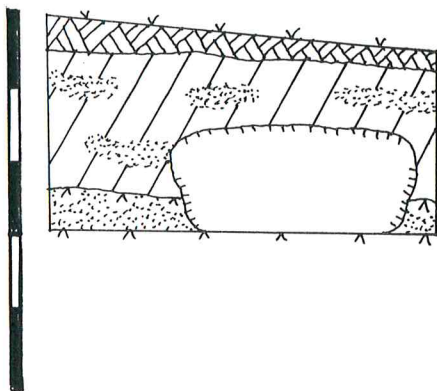

ŠURFO NR. 5 Š SIENELĒS PJŪVIS

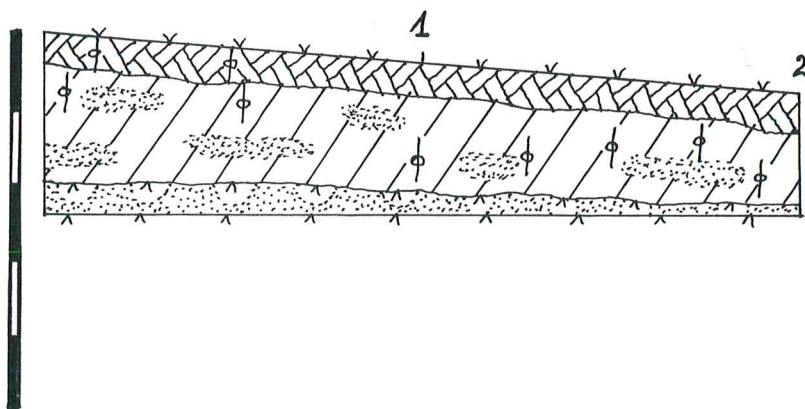

ŠURFAS NR. 6

PR SIENELĒS PJŪVIS (KRYPTIS ŠR – PV)

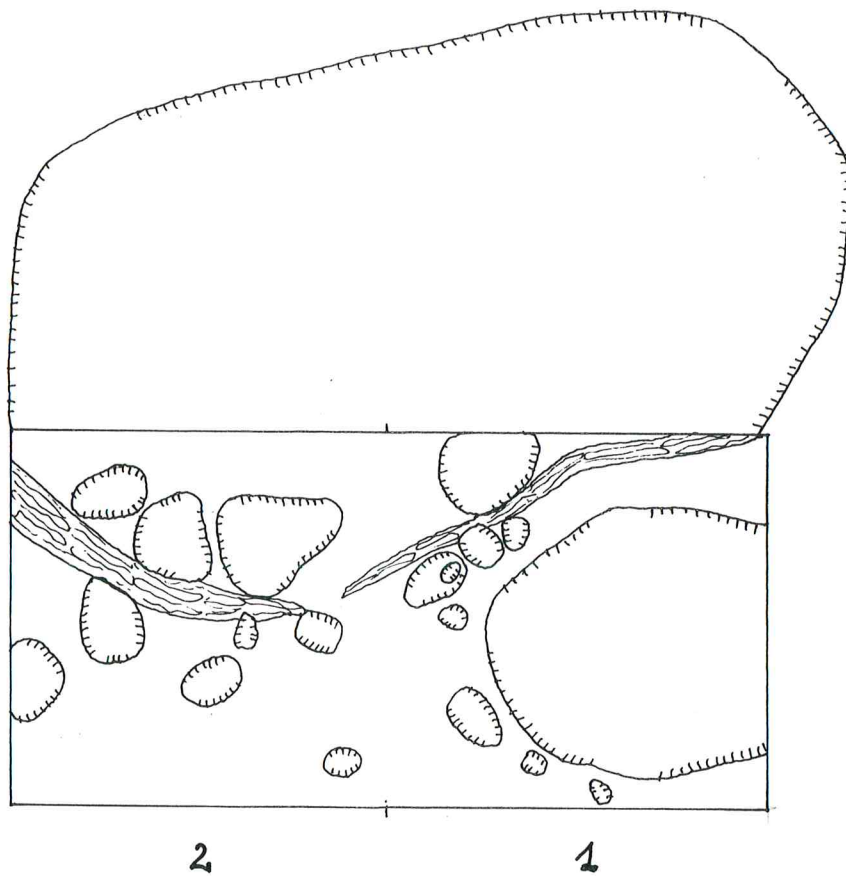
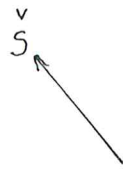

PV SIENELĒS PJŪVIS (KRYPTIS PR – ŠV)

0 10 20 100cm

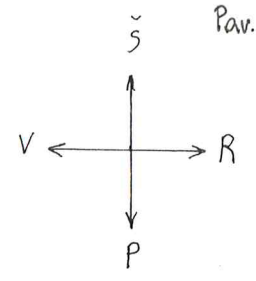
ŠURFAS NR. 6

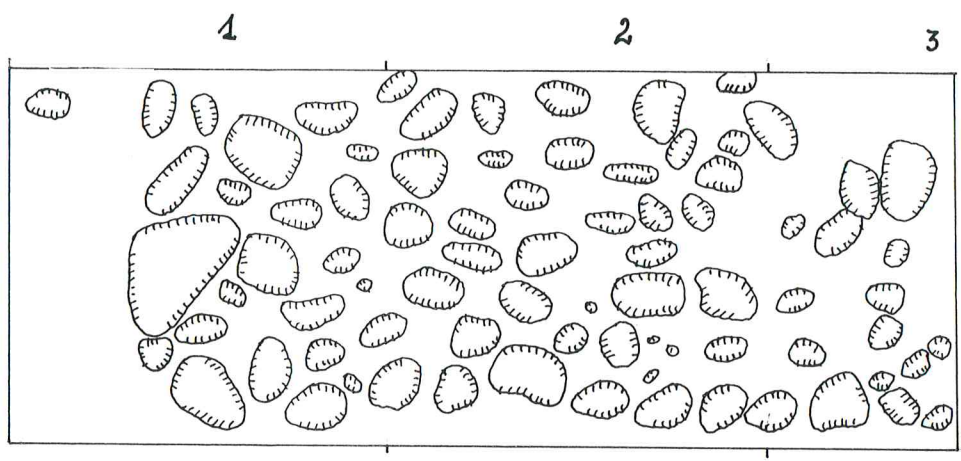
ŠURFO PLANAS 48cm gylyje (matuojant nuo PR sienelės)

ŠURFAS NR. 7

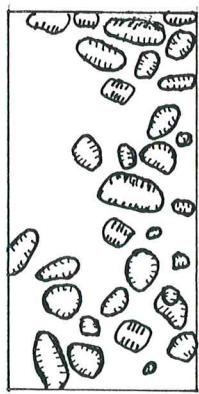

ŠURFO PLANAS 25 cm gilyje

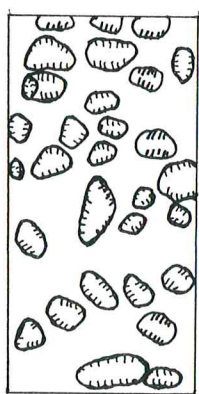

HORIZONTALAI II - V

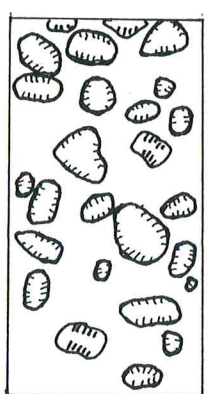
H - 36 - 70 cm

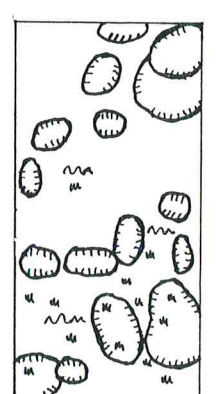
II

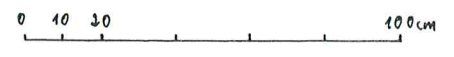
III

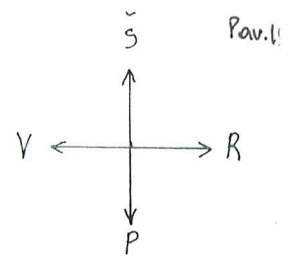
IV

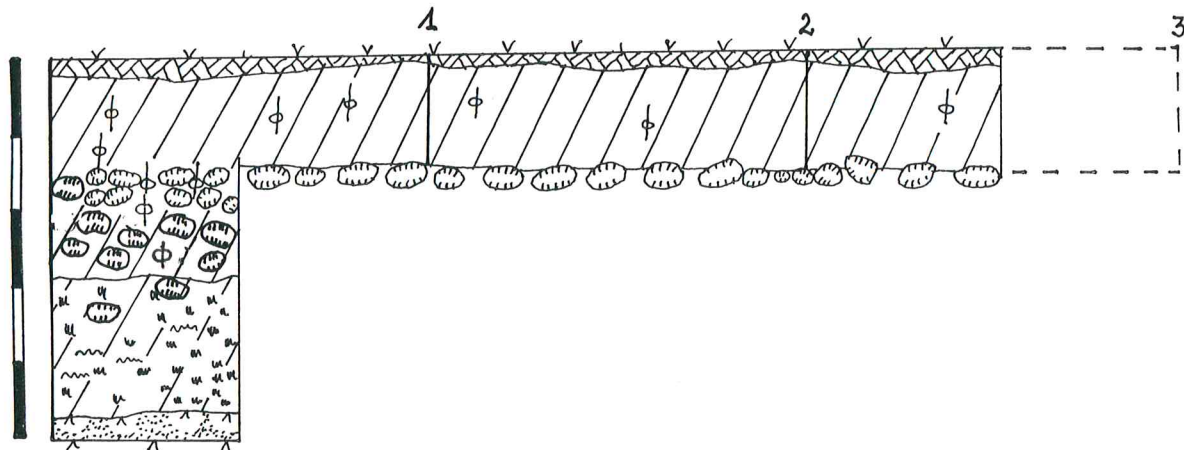
V

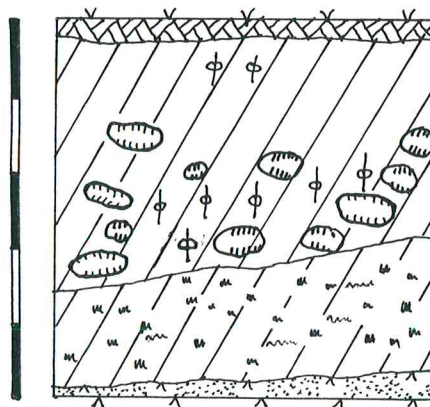
ŠURFAS NR. 7

ŠIAURINĒS SIENELĒS PJŪVIS (KRYPTIS V - R)

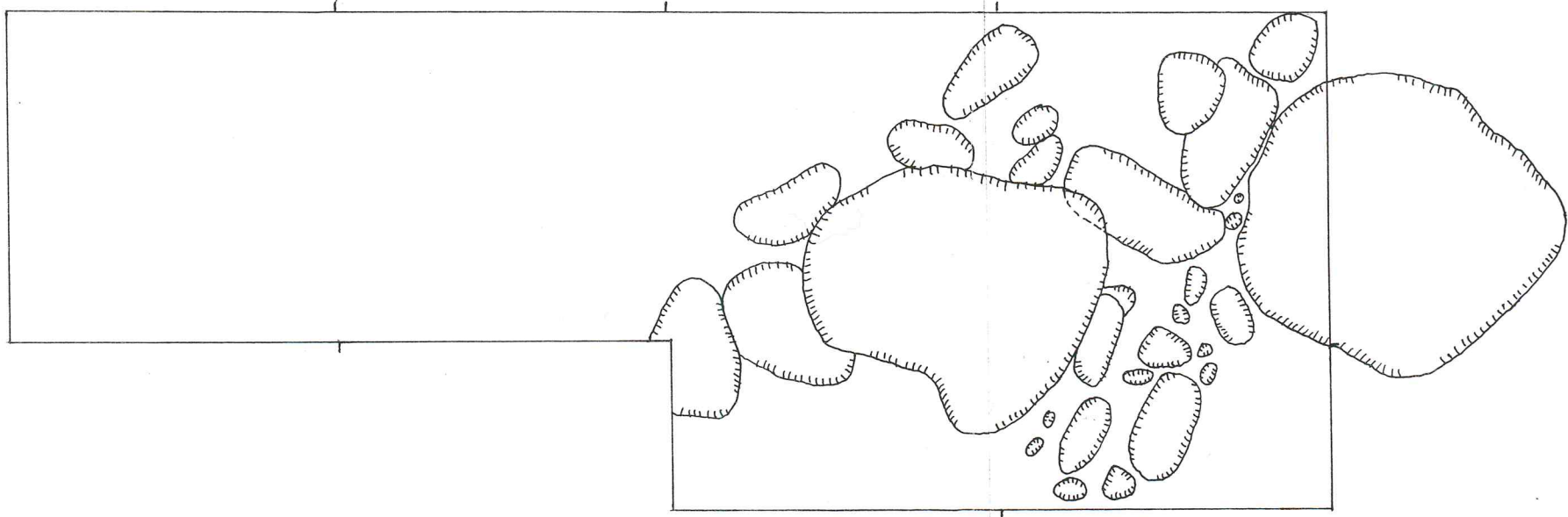
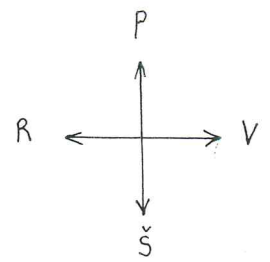

VAKARINĒS SIENELĒS PJŪVIS (KRYPTIS P - Š)

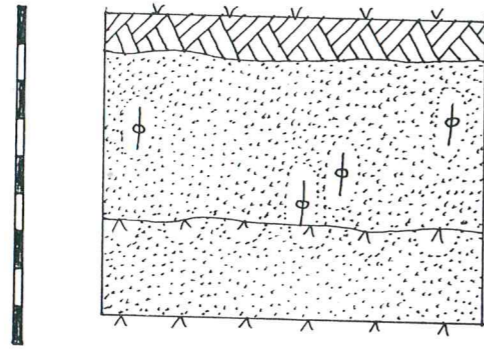

0 10 20 100cm

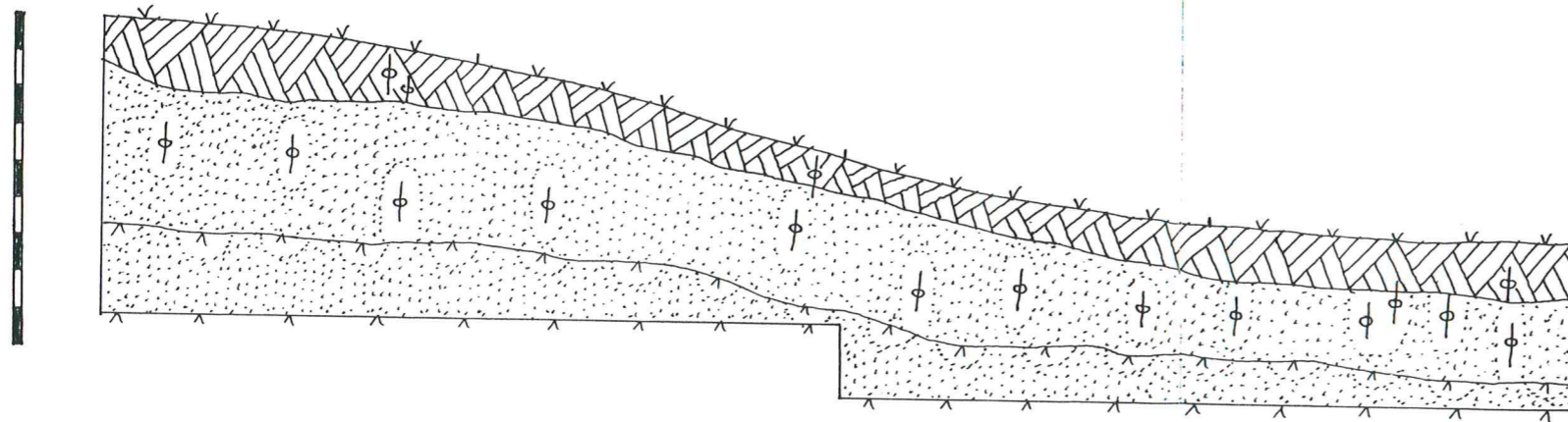
ŠURFO NR. 8 HORIZONTALAS (H 76 cm)

ŠURFO NR. 8 ŠR SIENELĒS PJŪVIS

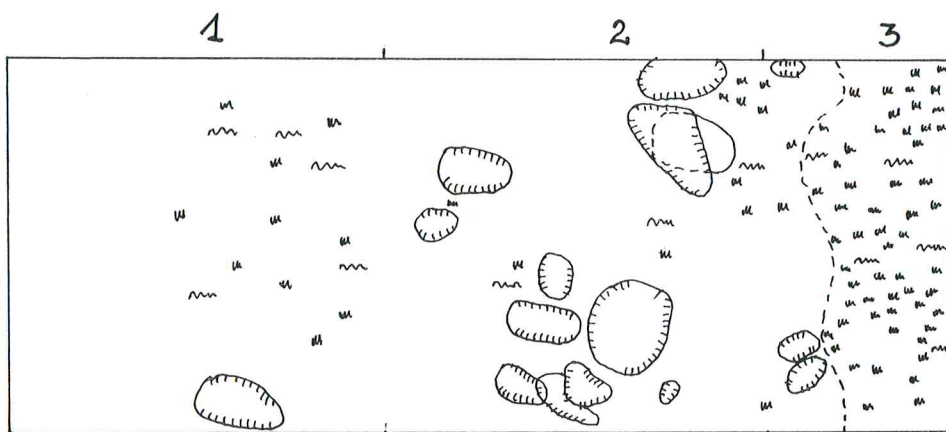

ŠURFO NR. 8 PR SIENELĒS PJŪVIS

0 10 20 100cm

ŠURFAS NR. 9

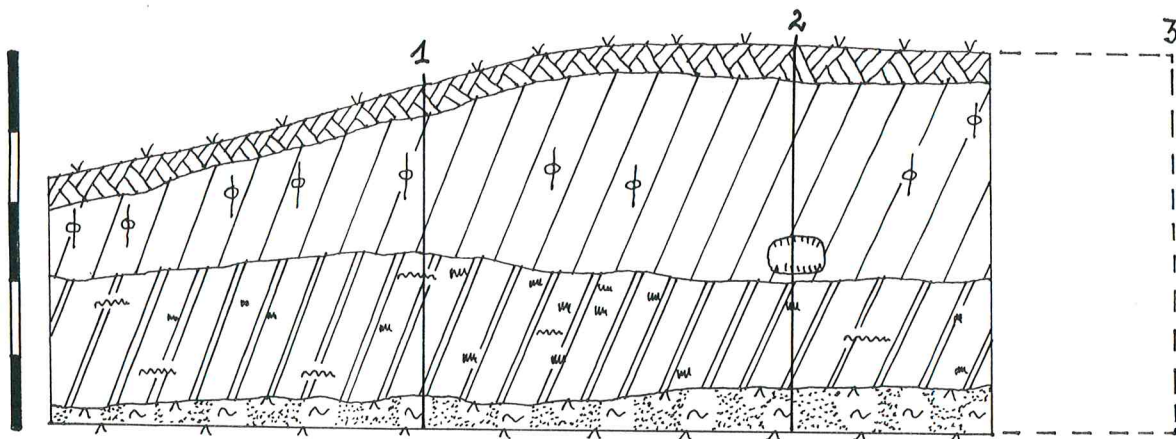

ŠURFO NR. 9 PLANAS (H – 65 cm)

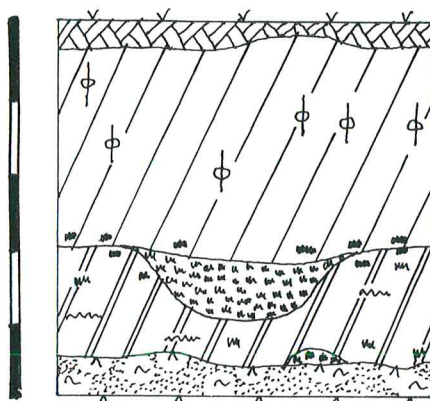

ŠURFAS NR. 9

ŠIAURINĒS SIENELĒS PJŪVIS (KRYPTIS V - R)

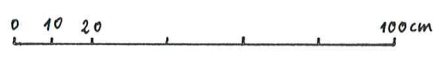
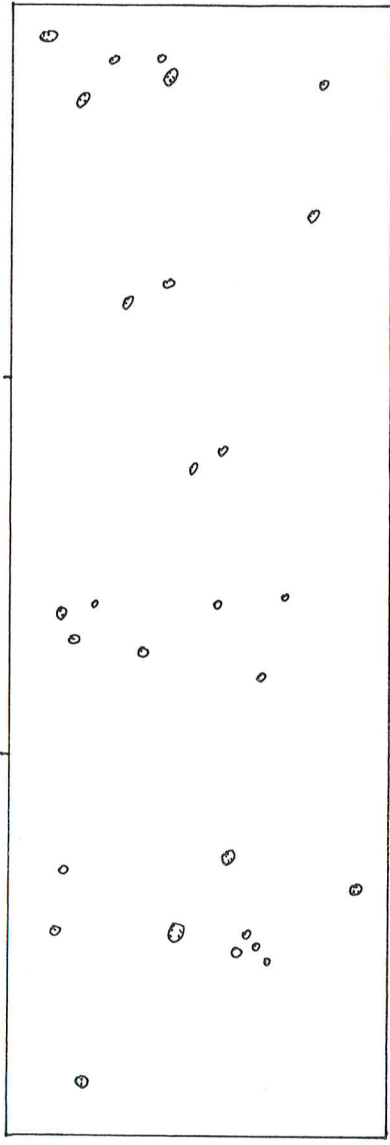
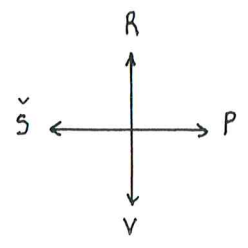

RYTINĒS SIENELĒS PJŪVIS (KRYPTIS Š - P)

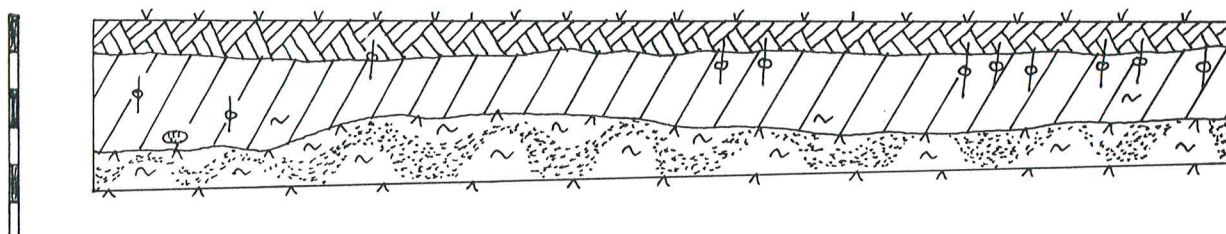

0 10 20 100cm

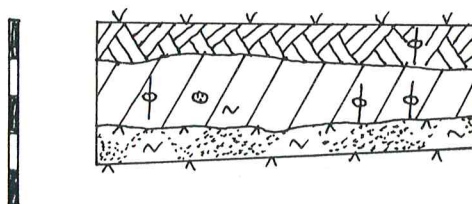
ŠURFO NR. 10 HORIZONTALAS (H 25 cm)

ŠURFO NR. 10 Š SIENELĒS PJŪVIS

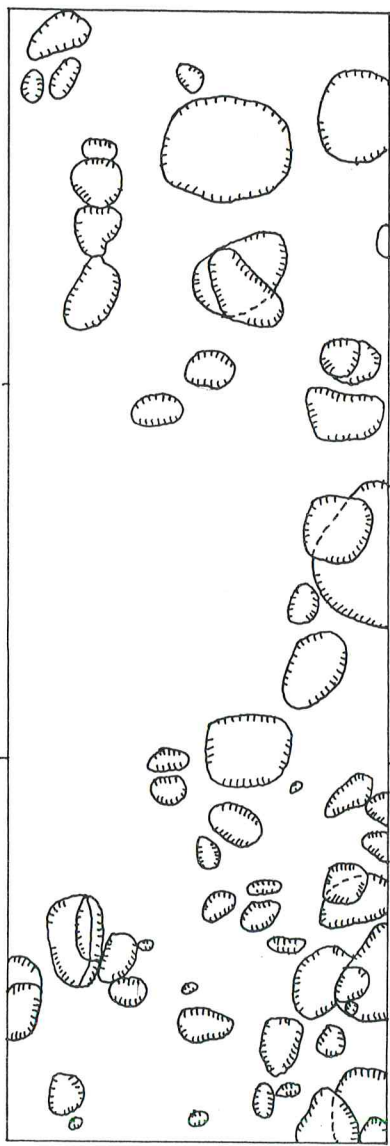

ŠURFO NR. 10 R SIENELĒS PJŪVIS

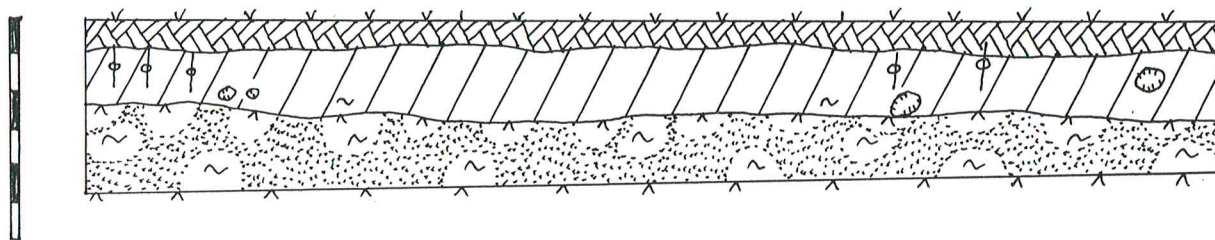

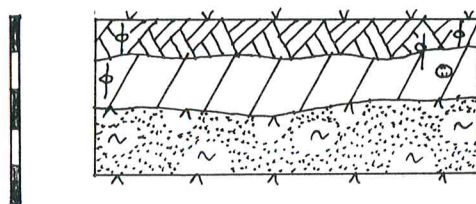
ŠURFO NR. 11 HORIZONTALAS (H 40 cm)

ŠURFO NR. 11 Š SIENELĒS PJŪVIS

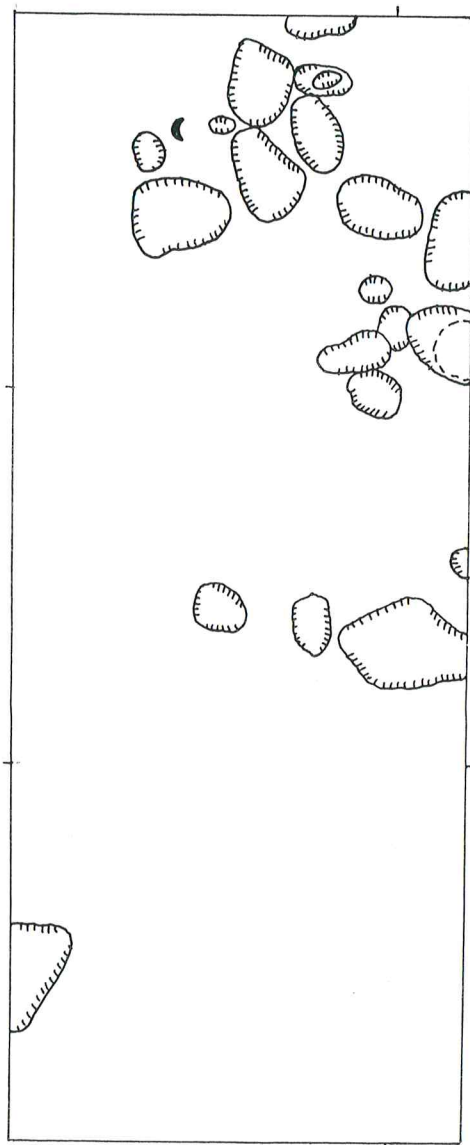
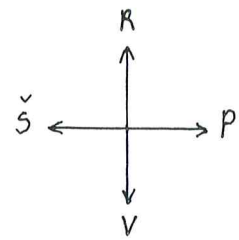

ŠURFO NR. 11 R SIENELĒS PJŪVIS

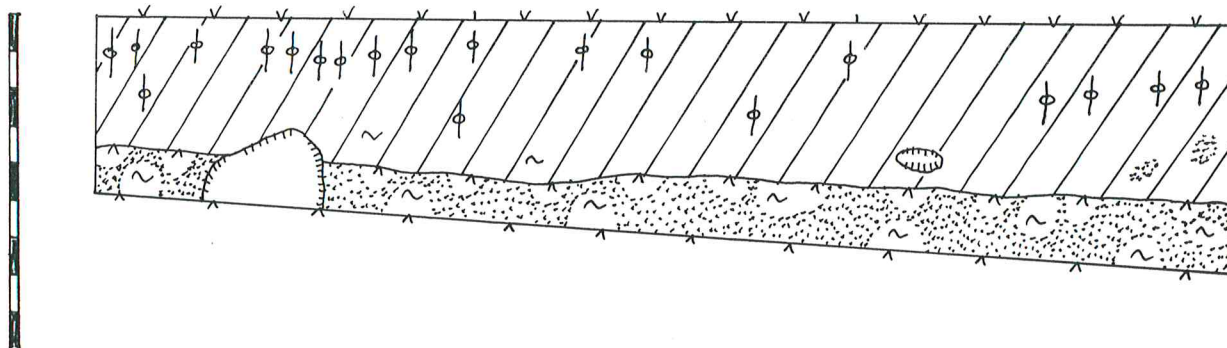

0 10 20 100cm

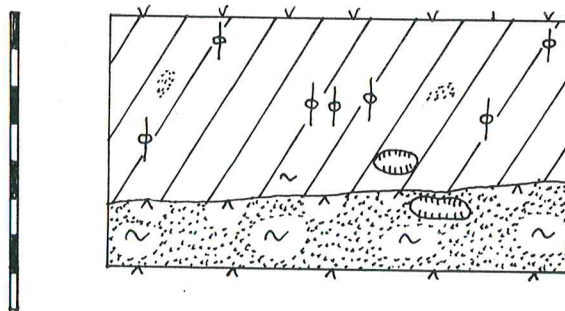
ŠURFO NR. 12 HORIZONTALAS (H 45 cm)

ŠURFO NR. 12 P SIENELĒS PJŪVIS

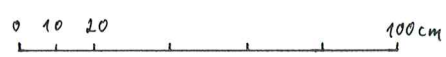
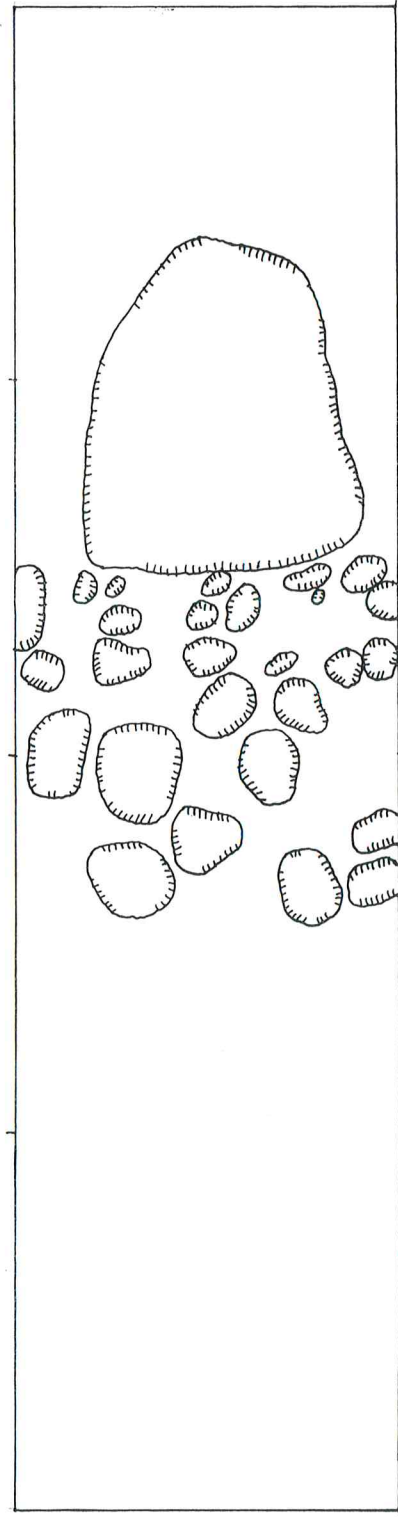
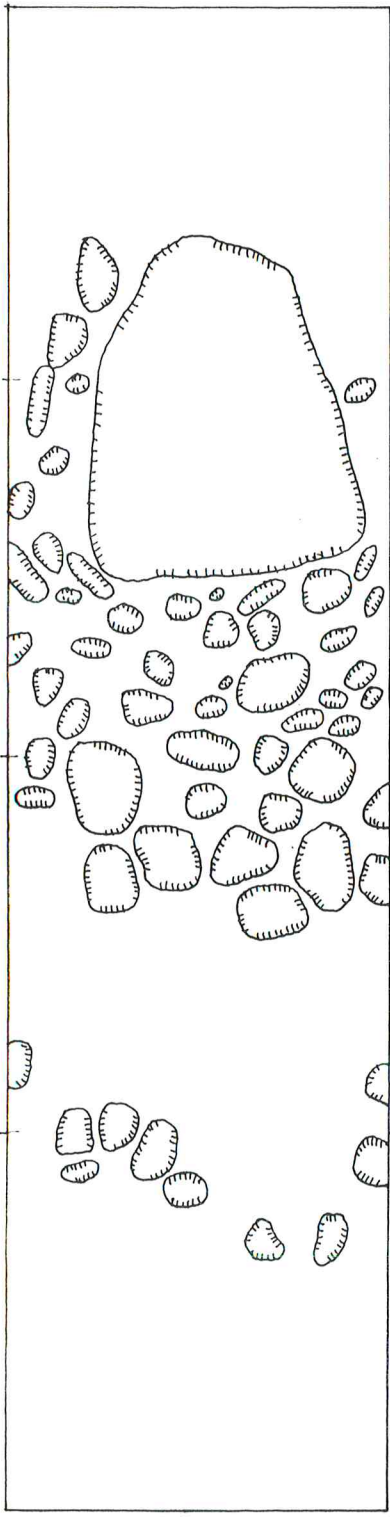
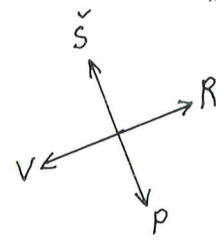

ŠURFO Nr. 12 R SIENELĒS PJŪVIS

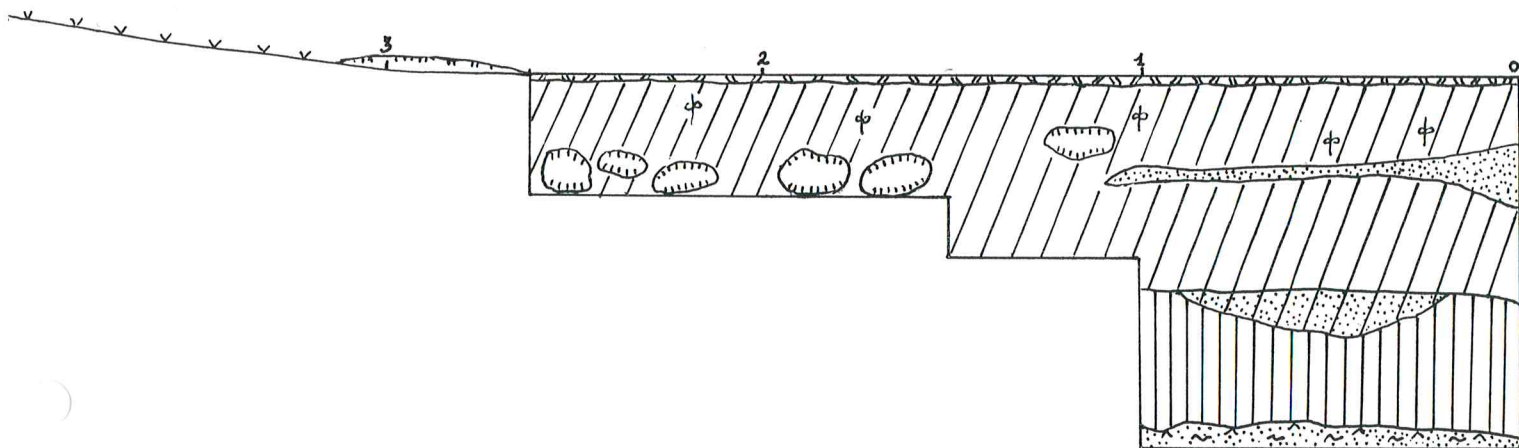

0 10 20 100cm

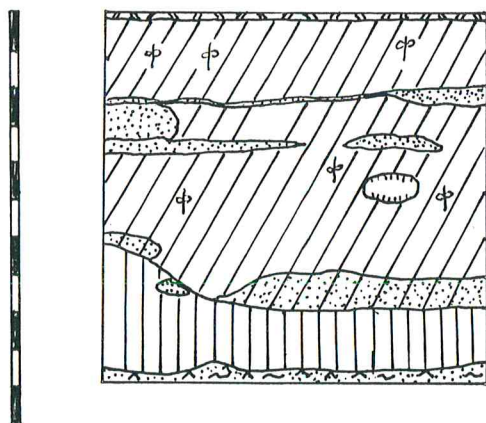
ŠURFO NR. 13 HORIZONTALAI (H 25 cm ir H 40 cm)

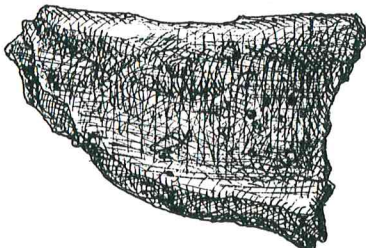
ŠURFO NR. 13 PR SIENELĒS PJŪVIS

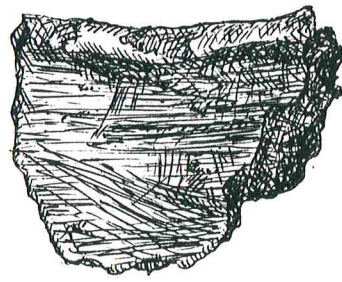
ŠURFO NR. 13 PV SIENELĒS PJŪVIS

ŠURFO Nr. 2 RADINIAI

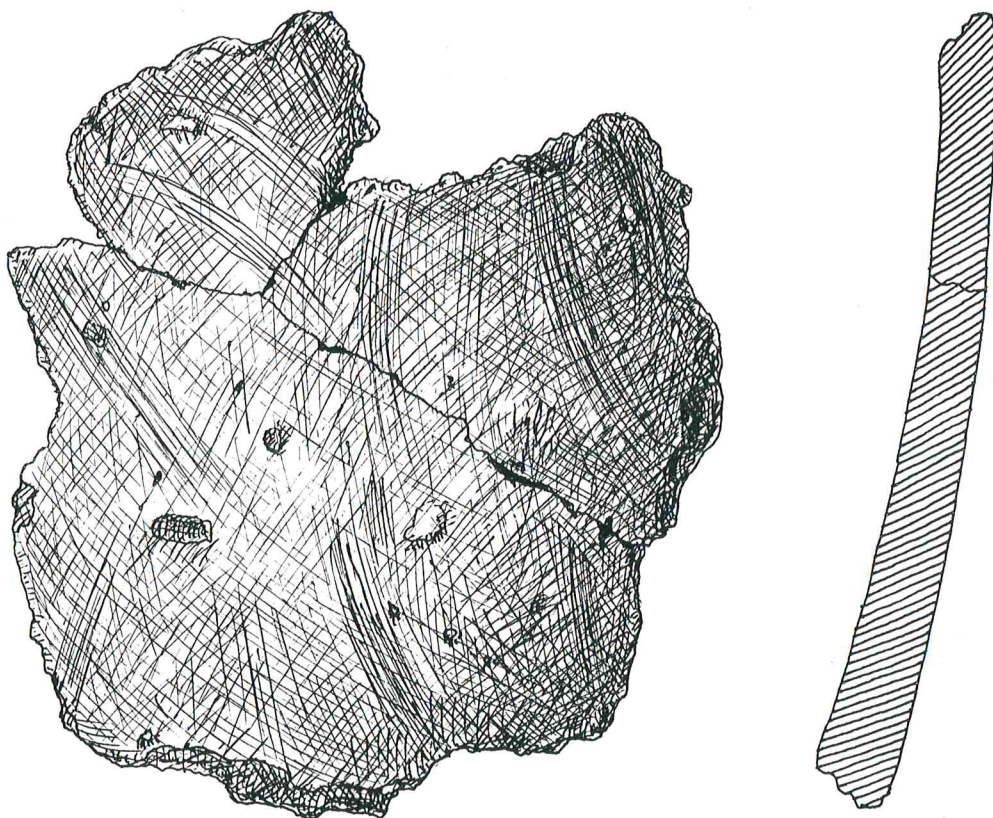
H 30 cm, radinių sąr. Nr. 1

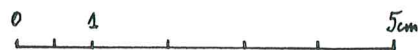
H 35 cm, radinių sąr. Nr.3

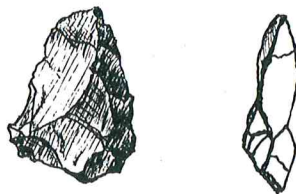
ŠURFO NR. 2 RADINIAI

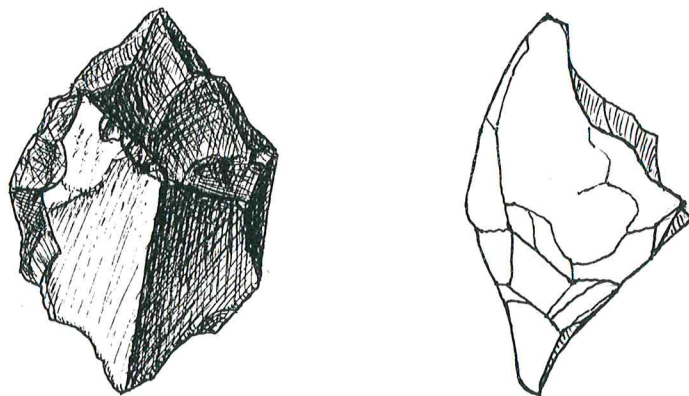
H 23 – 40 cm, radinių sąr. Nr. 4

ŠURFO NR. 3 RADINIAI

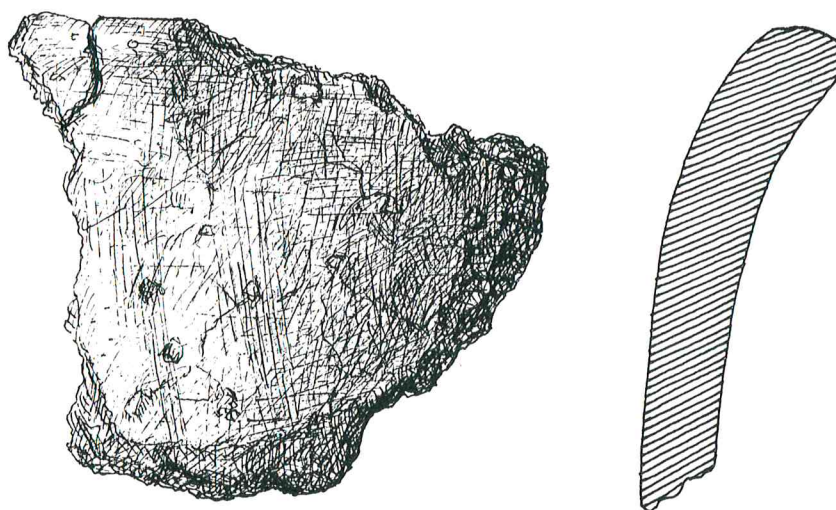
H 62 cm, neinventorintas, šifruotas

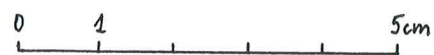
H 40 cm, neinventorintas, šifruotas

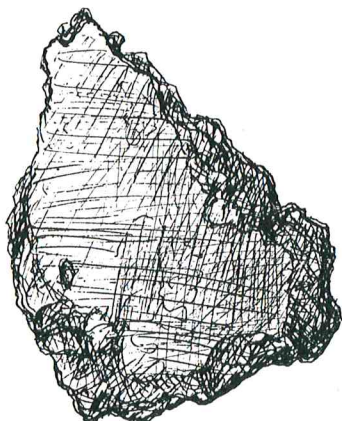

ŠURFO NR. 12 RADINIAI

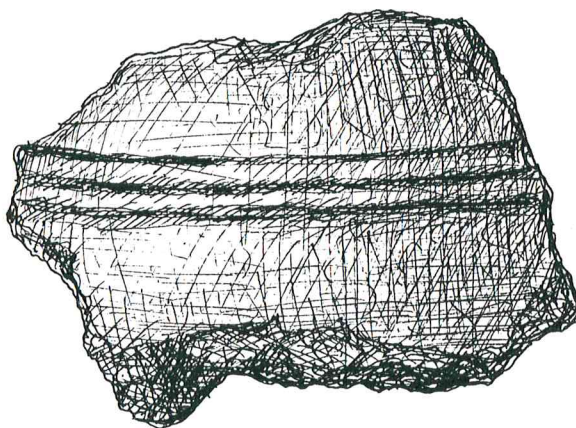

H 42 cm, radinių sąr. 6

Atsitiktinis radinys. Radinių sąr. 8

Atsitiktinis radinys. Radinių sąr. 7

Fotoilustracijų sąrašas

1. Šūrfas Nr.1. Fot. iš PV.
2. Šūrfas Nr.2. Fot. iš PV.
3. Šūrfas Nr.2. Fot. iš PR.
4. Labai stambus akmuo greta šurfo Nr.6
5. Šūrfas Nr.6. Fot. iš ŠV.
6. Dauboje kasamas šūrfas Nr.7.
7. Akmenų išklojimas šurfe Nr.7. Fot. iš V.
8. Akmenų išklojimas šurfe Nr.7. Fot. iš P.
9. Akmenų išklojimas (šūrfas Nr.7). Fot. iš P.
- 10.Šūrfas Nr.10. Fot. iš V.
- 11.Šūrfas Nr.10 su aplinkos panorama. Fot. iš V.
- 12.Šūrfas Nr.11 su aplinkos panorama. Fot. iš PV.
- 13.Šūrfas Nr.11 (h 30 – 50 cm). Fot. iš V.
- 14.Daubos vaizdas.
- 15.Dauboje, prie šurfo Nr.13.
- 16.Akmenys šurfe Nr.13. Fot. iš PV.
- 17.Archeologinės ekspedicijos dalyviai: Varnių vid. m – los direktorius A. Juška, ŽMA direktorius S. Kasparavičius ir ŽMA muziejininkas A. Jonušas.
- 18.Ekspedicijos į Vembutų piliakalnio aplinkos archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus dalyviai, 2003 m. rudenį.

1.

1.

2.

3.

4

5

6

7

8

9

10.

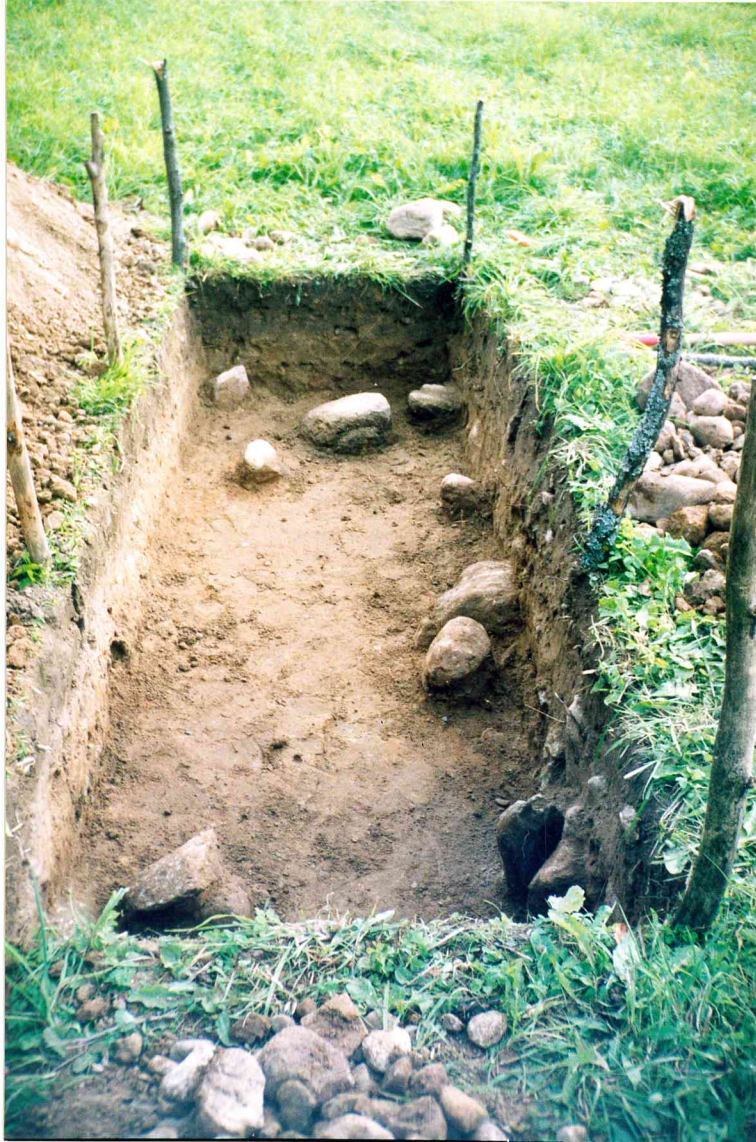
11.

12.

13.

43.

14.

15.

16.

PATVIRTINTA
Kultūros vertybių apsaugos departamento
direktoriaus 2001-09-03 įsakymu Nr. 318

Leidimas galioja iki 2003-'1-30

L E I D I M A S
vykdyti archeologinius tyrimus
(nekilnojamųjų kultūros vertybių paveldo apsaugos technologijų darbus)

2003-07-21 Nr.100
Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo 23 str. šis leidimas išduotas **L.Valatkienei** vykdyti Vembūtų, Vydmantų piliakalnio (A1363) aplinkos, Telšių raj., **archeologinius žvalgomočius tyrinėjimus,** taip pat naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti radinius ir mėginius tiriamame objekte.

Tyrimų projektas: Telšių raj., Vembūtų-Vydmantų piliakalnio aplinkos teritorijos, neįeinančios į paminklo ir jo apsauginės zonos ploto ribas, archeologinių žvalgymų 2003 m. programa, 2003-04-28, Nr.100.

Vyr.valstybinis inspektorius

  R.Kraujalis

LEIDIMAS

VYKDYTI MOKSLINIUS TYRIMUS VARNIŲ REGIONINIAME PARKE

Nr.: 0002

Renginys: *Archaeologiniai tyrimai Vembūtų - Vydmantų piliakalnio (A136) apinkoje*

Vieta:

Trukmė: *2003-07-21 iki 2003-11-30*

Atsakingas: *L. Valatkiene*

Trumpas aprašymas: *leidžiama vykdyti archeologinius išskopimus tyrimus Vembūtų - Vydmantų piliakalnio teritorijoje. Leidžiama įrašyti ekskursijos programą, sudaryti planus, žemėlapius, nuotraukas ir medžiagą fotografuoti objekto*

Pastabos: *Tyrimų projektas: Telių ap. Vembūtų - Vydmantų piliakalnio teritorijoje, nuotraukos, žemėlapis ir jo aprašymas, planas, nuotrauka*

Dir. pavaduotojas
Edvytis R. Pracevičius

Išdavimo data: *2003-08-11*

Tel.: 8 444 69475, 8 444 69474

Telšių raj., Vembutų – Vydmantų piliakalnio aplinkos
teritorijos, neįeinančios į paminklo ir jo apsauginės zonos
ploto ribas, archeologinių žvalgymų 2003m.
programa - prašymas

Telšių rajono, Varnių seniūnijos, bei Varnių regioninio parko ribose yra archeologinis paminklas (Ar-1209) - Vembutų – Vydmantų piliakalnis, dar vadinamas Pile.

Pagal Žemaičių muziejaus direktoriaus S.Kasparavičiaus žvalgymų metu sukauptą ir spaudoje paskelbtą medžiagą („Penktadienio žemaitis”, 2000m.1117, ir „Žemaičių žemė”, 2001m., Nr.1), spėjama, kad archeologinis paminklas ir jo aplinka turėję gilią istorinę praeitį, susijusią su Žemaičių kunigaikščio Vykinto veikla, kurios pėdsakų reikėtų paieškoti piliakalnį supančiame, maždaug 50 ha papilio plote.

2000 – 2001m. laikotarpiu Vembutų – Vydmantų piliakalnį ir papilio teritoriją, vadovaujant S.Kasparavičiui, vizualiai žvalgė Lietuvos istorijos instituto, Klaipėdos universiteto, Vilniaus dailės akademijos mokslininkai, geologai, bei Žemaičių muziejaus „Alka” darbuotojai. Žvalgymų metu, piliakalnio ribose buvo atsitiktinai rasta apie 45 vnt. radinių (keramikos). Du kiti radiniai buvo rasti upelyje, papilio teritorijoje.

Planuojama šiais, 2003 metais, archeologinių žvalgymų metu, minėtame Vembutų – Vydmantų (Pilės) paminklo papilio plote, kuris įeina į Vembutų ir Kulšiškių kaimų ribas, patikrinti tik keleto spėjamų objektų (kultūrinio sluoksnio, buvusių įtvirtinimų, papilio teritorinių ribų, grindinio ir pan.), vietas. Piliakalnis ir jo apsauginė zona nebus liečiami.

Tuo tikslu prašau leisti man atlikti minėtus archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus.

2003m. balandžio 28d.

 Laimutė Valatkienė